

BRANDKÅRS-

tidsskrift

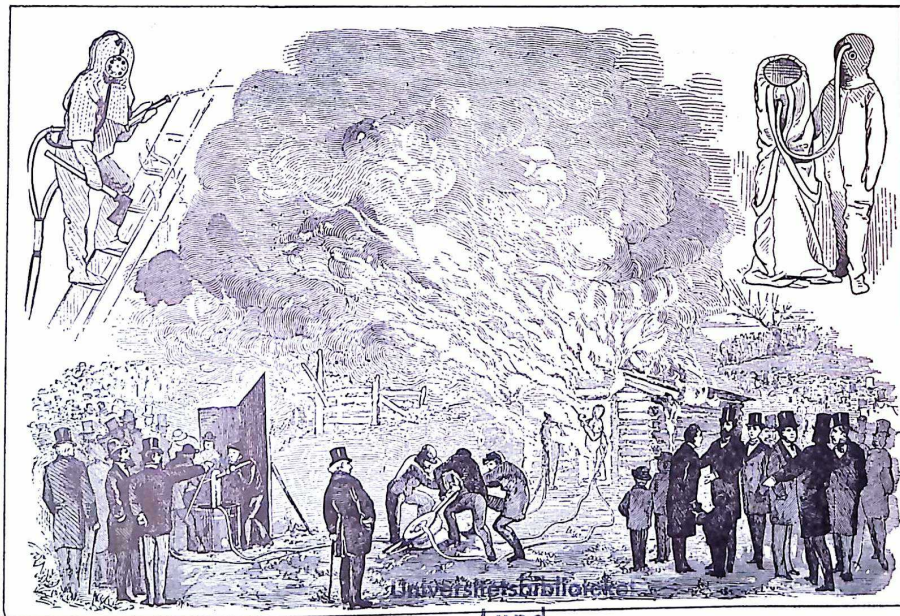
Nr 5 1961

43 ÅRG.

UR INNEHÅLLET:

Redogörelse för Svenska Brandkårens Riksförbunds verksamhet 1960	97	Erfarenheter från sommarens skogsbränder 1959	114
Släckningsförsök i stående cylindrisk cistern	107	Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1960	116
Studie i skum	110	Branddörrar i brandsäkra utrymningsvägar	117
Skogsbrandförsvaret i Ontario II	111	Hur skulle Du handla?	118

Elddykare vid Rotebro 1875 av Carl Larsson

Delco-Remy

högeffektgeneratorer

Överallt där kraven på generatorns laddningseffekt ställs högre än vanligt, byter man till nya DELCO-REMY högeffektgenerator, t. ex. i ambulanser, brandvagnar, bärgningsbilar, polisbilar och droskor.

- Extra laddningskapacitet för toppbelastning
- Kraftig generatorström redan vid tomgång och full laddning vid lågt varvtal
- Full spänningskontroll vid alla hastigheter
- Stor driftsäkerhet
- Små dimensioner
- Lätt att montera
- Ekonomisk i underhåll
- Utbytbar mot de flesta standardgeneratorer

Specifikation över två av de vanligaste typerna:

(Aggregat för andra effekter levereras även)

VAXELSTRÖMSGENERATOR NR 1117070

Spänning 12V
Effekt 900W
Max generatorström 60A
Börjar ladda vid 720 r/m
Generatorström vid tomg. 27A
Försedd med inbyggd kisellikriktare och monteras med heltransistorregulator eller transistorkontaktregulator.

LIKSTRÖMSGENERATOR NR 1106985

Spänning 12V
Effekt 675W
Max generatorström 45A
Börjar ladda vid ... 875 r/m
Generatorström vid tomg. 14A
Levereras med kombinerad ström- och spänningsregulator.

Aktiebolaget AGEBE

STOCKHOLM
010/24 10 20

GÖTEBORG
031/12 41 45

MALMÖ
040/93 40 40

Nr 5 1961

43 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG
ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND
TELEFON 21 36 06 • POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÅRS- *tidskrift*

Redogörelse

för

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUNDS

verksamhet 1960

Centralstyrelsen för Svenska Brandkärernas Riksförbund får härmed avge berättelse över förbundets verksamhet under år 1960.

Styrelse, utskott, kansli

Vid årsmötet beslöts slutgiltigt en stadge-

ändring, som fastställde att styrelsen skall bestå av minst tolv och högst fjorton ledamöter samt av sju suppleanter. Direktör E. Lindbohm, som vid årsmötet avgick som förbundets vice ordförande, utsågs till hedersledamot.

Centralstyrelsen har utgjorts av:

Landshövding A. Nordenstam, ordförande
Direktör E. Lindbohm, v ordförande
Brandchef N. Grönvall, v ordförande
Direktör S. Fryklund, kassaförvaltare
Riksdagsman R. Anderberg
Brandchef E. Carlsson
Rektor S. Hultqvist
fd Brandchef E. Jansson
Brandstyrelseordförande O. Källgren
Kapten F. Rosenberg
Brandchef B. Thorell
Direktör A. Åmell
Direktör A. Hilding
Direktör P. Wahlström

vald t o m förbundsmötet 1961

— ” — 1960
— ” — 1963
— ” — 1963
— ” — 1961
— ” — 1961
— ” — 1963
— ” — 1962
— ” — 1962
— ” — 1962
— ” — 1962
— ” — 1961

vald fr o m förbundsmötet 1960

— ” — 1960

Suppleanter:

Brandchef A. Bergdahl	vald t o m förbundsmötet 1961
Brandchef A. Ekberg	— ” — 1963
Ingenjör E. Forsberg	— ” — 1962
Direktör A. Hilding	— ” — 1960
Direktör K.-H. Håkansson	— ” — 1962
Direktör S. Runius	— ” — 1961
Direktör R. Järdvall	vald fr o m förbundsmötet 1960
Kanslichef R. Furenus	— ” — 1960

Verkställande utskottet har utgjorts av:

Landshövding A. Nordenstam, ordförande
 Direktör E. Lindbohm (t o m förbundsmötet 1960)
 Direktör S. Fryklund (t o m förbundsmötet 1960)
 Brandchef N. Grönvall
 Kapten F. Rosenberg
 Brandstyrelseordförande O. Källgren (fr o m förbundsmötet 1960)
 Direktör A. Hilding (fr o m förbundsmötet 1960)

Arbetskommissionen, som handhaft tekniska frågor inom brandförsvaret, har ombildats och erhållit namnet tekniska utskottet. Dess arbetsuppgifter har därvid utökats att jämväl omfatta utbildnings-, litteratur- och standardiseringsärenden. Dess sammansättning har varit:

Brandchef N. Grönvall, ordförande
 Brandkapten G. Bergström
 Förbundsdirektör A. Hegen (t o m 13 juni)
 Brandkapten K.-E. Nilsson (fr o m 14 juni)
 Brandkapten F. Ramqvist (t o m 13 juni)
 Brandchef E. Ström (t o m 13 juni)
 Sekreterare: F. Ramqvist

Styrelsen har beslutat att tillsätta ett kommunalorganisatoriskt utskott med uppgift att handha brandförvarsfrågor av kommunal natur. Dess sammansättning har varit:

Brandstyrelseordförande O. Källgren (ordförande)
 Kanslichef R. Furenus
 Direktör P. Wahlström
 Sekreterare: A. Hegen

Styrelsen har vidare beslutat att utreda frågan om en sammanslagning av Svenska Brandkärernas Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen. Samma beslut har fattats av brandskyddsföreningens styrelse. Ifrågavarande utredning har påbörjats under året.

Centralstyrelsen har under året haft tre, verkställande utskottet tre samt tekniska ut-

skottet och kommunalorganisatoriska utskottet vardera ett sammanträde.

Kansliet omfattar fyra tjänstemän, förbundsdirektör Arne Hegen (sekreterare i centralstyrelsen), brandkapten Fred Ramqvist, kassörskan Aino Taliveer och kanslibiträdet Carola Uhl. Kanslilokalerna är belägna Jakobsgatan 14, Stockholm, med telefon 10 50 25 och 21 36 06.

Brandkåreerna

Antalet anslutna brandkärer uppgick den 31 december till 2.270. 12 kärer har under året tillkommit och 19 har avgått.

Konsulentverksamheten

Den genom länsförbunden bedrivna konsulentverksamheten, som inriktar sig på under-

Stockholms läns Brandkårsförbund:

Uppsala läns Brandkårsförbund:

Södermanlands läns Brandkårsförbund:

Östergötlands Brandkårsförbund:

Jönköpings läns Brandkårsförbund:

Kronobergs läns Brandkårsförbund:

Kalmar läns Brandkårsförbund:

Gotlands läns Brandkårsförbund:

Blekinge läns Brandkårsförbund:

Skånska Brandkårsförbundet:

Hallands läns Brandkårsförbund:

Göteborgs och Bohus läns Brandkårsförbund:

Älvsborgs läns Brandkårsförbund:

Skaraborgs läns Brandkårsförbund:

Värmlands läns Brandkårsförbund:

Örebro läns Brandkårsförbund:

Västmanlands läns Brandkårsförbund:

Dalarnas Brandkårsförbund:

Gävleborgs läns Brandkårsförbund:

Västernorrlands läns Brandkårsförbund:

Jämtlands läns Brandkårsförbund:

Västerbottens läns Brandkårsförbund:

Norrbottnens läns Brandkårsförbund:

visning och rådgivning beträffande brandkårens organisation, utrustning och utbildning, har varit omfattande. Besök till ett antal av 2.381, vanligen i samband med övning och instruktion, har avlagts av konsulenterna och deras biträden. Specifikation av besöken återfinnes i bilaga.

Följande personer har under året eller del därav tjänstgjort som brandkonsulenter:

Brandchef N. Österberg, Södertälje
 Brandchef A. Samuelsson, Solna
 Brandchef E. Lindgren, Lidingö
 v Brandchef E. Kylberg, Uppsala
 v Brandchef G. Winell, Eskilstuna
 Brandchef A. Leijonhufvud, Linköping
 v Brandchef I. Knutsson, Norrköping
 v Brandchef G. Suneson, Jönköping
 f d v Brandchef F. Davidsson, Växjö
 Brandchef S. Rosenlund, Växjö
 f d Brandchef A. R. Florin, Kalmar
 f d Brandchef T. Jacobson, Visby
 Brandchef A. Bergdahl, Karlskrona
 Kapten F. Rosenberg, Eslöv
 Brandchef B. Lind, Landskrona
 Brandchef E. Castler, Halmstad
 v Brandchef S. Lardner, Halmstad
 Brandmästare O. Johansson, Halmstad
 Brandchef E. Ström, Uddevalla
 Brandkapten K.-E. Nilsson, Göteborg
 Brandmästare A. Lilja, Mölndal
 Brandchef Y. Engkvist, Trollhättan
 v Brandchef R. Brodell, Borås
 Brandchef S. Hultman, Skövde
 Brandchef S. Holmberg, Falköping
 Brandchef G. Wendel, Karlstad
 v Brandchef C. G. Jogmar, Karlstad
 Brandchef K.-M. Grönlund, Örebro
 v Brandchef R. Dahlberg, Västerås
 Brandchef G. Lundgren, Falun
 v Brandchef G. Rennéus, Gävle
 Brandchef V. Tell, Härnösand
 Brandchef V. Bjertén, Sundsvall
 v Brandchef Å. Jönsson, Östersund
 Brandchef L.-M. Eliasson, Umeå
 Brandchef J. O. Westberg, Skellefteå
 f d Brandchef E. Jansson, Luleå

Därjämte har ett stort antal biträdande konsulenter medverkat i förbundets arbete.

Det sedvanliga konsulentmötet hölls detta år i Norrköping den 9—10 november under stor anslutning. Vid mötet lämnades av brand-

chef V. Tell en redogörelse för förslaget till ny brandlagstiftning samt av direktör S. Rosell en orientering om olika slag av tekniska hjälpmedel i undervisningen. Vidare genomfördes ett släckningsspel, vilket var upplagt

av v brandchef I. Knutsson. Spelets uppgift var att ge konsulenterna ett exempel på uppläggning av spel för att få fram organisationsplaner vid större bränder.

Kontroll av brandpumpar

Pumpkontroll har under året utförts av 22 länsförbund. Antalet kontrollerade pumpar var 3.308.

Pumparna har till 84 % varit fullt användbara för brandsläckning under det att 16 % var i så dåligt tillstånd att en släckningsaktion kunde blivit utan verkan.

Det kan tyvärr konstateras, att resultatet är något sämre än år 1959. Jämförelsen mellan åren kan emellertid ej bli fullt rättvisande då det icke är exakt samma pumpar, som provats. En av orsakerna till det sämre resultatet är att under det synnerligen regnrika året 1960 har pumparna i ovanligt stor utsträckning använts för länsuppmärkning.

Riksförbundet har under året lämnat länsförbunden bidrag med kr 10:— per provad pump. Antalet provade pumpar redovisas närmare i bilaga.

Utbildningsverksamhet

Kursverksamheten har under året varit livlig. Sålunda har sammanlagt 65 kurser anordnats på det släckande brandförsvarets område och 26 på det förebyggande. Kurserna rörande förebyggande brandförsvaret har bl a avsett undervisning i den nya byggnadslagstiftningen och dess tillämpningsföreskrifter, vilka under året trätt i kraft. Informationskurser och diskussionsdagar har i 74 fall anordnats för brandbefäl, brandkåren, kommunala förtroendemän m fl. I samband med länsförbundens årsmöten har vidare i allmänhet hållits ett eller flera föredrag, varjämte förekommit diskussioner i skilda ämnen och demonstrationer av brandmateriel. Omfattningen av verksamheten framgår av bilaga. I sammanlagt 15 fall har förbundets tjänstemän deltagit med föredrag och diskussionsinledningar.

Brandkärstidskrift

Förbundets publikation "Brandkärstidskrift" har under året utkommit med 12 nummer. Upplagens storlek har uppvisat en fortsatt ökning och var under verksamhetsåret 14.000

ex. I ökad omfattning har kommunerna prenumererat på tidskriften för brandstyrelsens och brandkårens medlemmar. Redaktör och ansvarig utgivare har varit brandchef A. Ekberg, Brandkåren, Norrköping.

Genom expeditionen har utbyte av tidskrifter ägt rum med följande föreningar och organisationer:

Dansk Brandspektörforening, Dansk Brandvaernskomite, Djurvännernas Riksförbund, Svenska Försäkringsbolags Riksförbund, Die Landesfeuerwehrlände Niedersachsen und Schleswig-Holstein, Nederlandsche Vereniging van Brandweercommandanten, Norsk Brannvern Forening, Oslo Brandcorps Forening, Sveriges Civilförsvarsförbund, Svenska Röda Korset, Svenska Stadsförbundet, Svenska Brandskyddsforeningen, Svenska Landskommunernas Förbund, Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och Die Österreichische Feuerwehr. Vidare skedde tidskriftsutbyte med Brandmanden, Fire, Fire Protection. Gjallarhornet, Palontorjunta och Protection Civile.

Förlag

Arbetet med att förverkliga styrelsens beslut att förse det svenska brandförsvaret med en serie handböcker på det släckande området fortskrider. F n är 7 handböcker i denna serie färdiga. Av dessa har under året 3 tillkommit: "Släckningsverkan och släckningsmedel" av S. Hultqvist och G. Persson, "Brandfarliga kemikalier, vätskor, gaser m m" av G. Bergström och G. Persson i en andra överarbetad upplaga samt "Något om kartor" av T. Böös. Vidare har under året färdigställts dels en broschyr dels ett bildband, som belyser ämnet "När vatten transporteras...". Härjämte har särtryck tagits beträffande vissa större artiklar i tidskriften, nämligen "Brand i oljecisterner" av U. Arild, "Gasolen och riskerna vid dess handhavande" av A. Billberg och "Vi skall bygga en brandstation" av I. Strömdahl. I övrigt har under året nya upplagor tryckts av flera av förbundets tidigare skrifter. Vid årets slut fanns i arbete sex handböcker och broschyrer samt två bildband.

Omslutningen av förlaget har ökat kraftigt. Sålunda har under året försålts ca 20.000 handböcker och broschyrer (året förut ca 15.000) och 240 bildband.

Senaste register över broschyrer och bildband finns infört i Brandkärstidskrift nr 1/1961.

Årsmöte

Årsmötet 1960 avhölls i Umeå gemensamt med Svenska Brandskyddsföreningen den 13—15 juni. Följande föredrag hölls vid årsmötet: "Storskador i Norge 1959" av direktör S. Begby samt under huvudrubriken "Radion i brandkårens tjänst" "Trådlös ordergivning" av brandchef A. Bergdahl, "Trängseln i etern" av direktör S. Geijer och "Radiomaterielen i dag och i morgon" av ingenjör Å. Palmblad.

Vid de kommunala förtroendemännens sammankomst i Umeå samtidigt med årsmötet hölls följande föredrag: "Samköp av brandmateriel" av direktör P. Wahlström, "Förtroendemännen och länsförbundens verksamhet" av kanslichef R. Furenius, "Tjänstgörings- och anställningsförhållandena vid de kommunala brandkårerna" av sekreterare L. Hausschildt.

Standardisering av brandmateriel

Arbetet med standardisering av brandmateriel har under år 1960 liksom tidigare bedrivits i Sveriges Mekanförbunds (SMS) regi och där närmast av dess specialkommitté nr 36, Brandmateriel. I denna kommitté har förbundet fyra representanter. Bidrag har lämnats till denna verksamhet i enlighet med tidigare utfästelser.

Standard har fastställts för motorsprutor, kopplingar och grenrör. För strålrör har ännu blott försöksstandard kunnat föreslås, och för tryckslang är standardförslag ännu ej utarbetat, beroende på att ytterligare provningar måste verkställas.

Utmärkelsetecken

Centralstyrelsen har haft tillfredsställelsen att för förtjänstfullt arbete inom brandförsvaret utdela följande belöningar:

Riksförbundets förtjänstmedalj i guld till direktör O. Lundqvist, Jönköping och f d brandchef W. Odell, Halmstad samt i silver till brandchef H. Bengtsson, Finspång och brandkonsulent F. Davidsson, Växjö;

Riksförbundets förtjänsttecken i guld till

208 personer och i silver till 227 personer; samt brandbolagens eldsläckningsplakett i brons till Berga brandkår och Skoghallsverkens industribrandkår.

Plaketten för förnämligt släckningsarbete har därmed sedan instiftandet år 1943 utdelats till 137 brandkårer.

Självskydd

På begäran av Kungl Civilförsvarsstyrelsen har förbundet åtagit sig att medverka i organiserandet och genomförandet av den självskyddsutbildning, som riksdagen beslutat. Den del av utbildningen, som berör förbundet, är kurserna i brandsläckning. Under året har kursprogram uppgjorts och färdigställandet av kursmateriel påbörjats. Kursmaterielen skall omfatta en film och två stillfilmer (bildband med tillhörande ljud).

Riksförbundets ekonomi

Brandförsäkringsföretagen har liksom förut i betydande omfattning understött brandförsvaret, främst på landsbygden. De totala släckningskostnadsersättningar, som från brandförsäkringshåll godkänts under år 1960 har sålunda uppgått till 1.250.226: 45 kronor. Härav har till kommunerna direkt utbetalats 1.000.181: 16 kronor, till riksförbundet 138.390: 60 kronor och till länsförbunden 111.654: 69 kronor. Dessa senare penningmedel jämte vissa betydande belopp, som länsförbunden erhållit från lokala försäkringsföretag, har använts i brandförsvarsfrämjande syfte, framförallt för konsulent- och kursverksamhet samt pumpkontroll. Beträffande riksförbundets ekonomi i övrigt hänvisas till bilagda redogörelse.

Centralstyrelsen uttalar sin stora tacksamhet till myndigheter, landets brandkårer och brandförsvarets huvudmän, brandförsäkringsföretag, brandkonsulenter och alla andra medhjälpare för deras under året visade intresse, för deras personliga insatser och för allt ekonomiskt stöd.

Stockholm i april 1961

Allan Nordenstam

/ Arne Hegen

Konsulent-, kurs- och pumpkontrollverksamheten 1960

Läns- för- bund	Antal kårer	Antal konsulent- besök	Antal pump- kontroller	K u r s e r		Släckande brandförsvär		Dis- kussions- dagar	
				Förebyggande brandförsvär	Delt.	Antal	Delt.	Antal	Delt.
B	138	44	91	—	—	—	—	—	—
C	61	64	58	—	—	1	6	—	—
D	84	94	207	—	—	4	69	—	—
E	137	62	199	—	—	1	43	2	89
F	82	52	170	—	—	1	30	4	88
G	72	56	184	—	—	—	—	1	47
H	103	129	199	6	96	6	81	7	263
I	21	17	3	2	102	—	—	1	60
K	56	106	93	—	—	4	58	4	350
L—M	255	482	501	7	314	15	242	16	791
N	52	64	61	2	34	—	—	4	193
O	108	84	185	—	—	4	202	3	132
P	143	114	180	—	—	7	98	1	50
R	66	42	109	1	40	—	—	2	40
S	121	135	43	—	—	—	—	2	41
T	93	91	78	—	—	—	—	—	—
U	54	46	105	—	—	3	59	7	140
W	116	115	216	2	39	2	53	—	—
X	103	121	127	2	33	10	189	8	131
Y	109	112	114	1	60	2	46	1	65
Z	82	74	127	—	—	1	17	7	130
AC	87	47	—	1	54	2	37	—	—
BD	126	230	258	2	100	2	100	4	105
	2.269	2.381	3.308	26	872	65	1.330	74	2.715

År									
1959	2.277	2.567	3.502	12	371	62	1.427	52	2.650
1958	2.263	2.495	3.152	19	686	74	1.795	52	2.632
1957	2.300	2.744	3.266	23	541	48	1.200	42	2.219
1956	2.312	2.656	3.392	21	777	74	1.724	37	1.953
1955	2.334	2.695	3.183	13	345	51	1.427	23	858

REVISIONSBERÄTTELSE

Vid ordinarie årsmöte utsågs undertecknade att granska förvaltningen och räkenskaperna för Svenska Brandkårens Riksförbund under år 1960.

Efter fullgörande av detta uppdrag får vi härmed avgiva följande berättelse.

Räkenskaperna har under året blivit siffergranskade av härtill särskilt utsedd auktoriserad revisor som häröver lämnat berättelse till oss.

Då vår granskning icke givit anledning till anmärkning i avseende å de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, vilkas överensstämmelse med räkenskaperna vi vitsorda, förbundets bokföring, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av förbundets angelägenheter tillstyrka vi att ansvarsfrihet beviljas styrelsen för 1960 års förvaltning.

Stockholm den 24 april 1961

T. Wiktander

Å. Molin

T a b l å

över Svenska Brandkärernas Riksförbunds räkenskaper 1960

Balansräkning den 31 december

Tillgångar

	1959	1960
Fordran mot säkerhet av inteckning	40.000: —	40.000: —
Obligationer, (nom 55.000: —)	47.000: —	45.500: —
Inventarier	0: —	0: —
Broschyrer m m i lager	16.000: —	30.000: —
Trycksaker under framställning	0: —	4.000: —
Preliminär skatt	2.592: —	2.565: —
Fordringar	1.520: 88	30.797: 60
Kassa, postgiro och bankräkningar	105.633: 58	82.128: 51
	212.746: 46	234.991: 11

Skulder

Brandförsäkringsverkets gåvofond	25.000: —		25.000: —
Reserverade släckningskostnadsbidrag			
från föregående år	132.484: 32	135.995: 69	
disponerat under året	131.892: 57	135.995: 69	
	591: 75	0: —	
Släckningskostnadsbidrag			
influtna under året	135.403: 94	135.995: 69	138.390: 60
Andra reserver	422: 80		0: —
Förskottsbetalda prenumurationsavgifter	6.175: —		18.526: —
Förskottsbetalda årsavgifter	0: —		232: —
Förskottsbetalda personliga avgifter	8: —		0: —
Innehållna källskatteavdrag	4.578: —		7.481: —
Interimsposter	17: 15		0: —
Diverse räkningsskulder	393: 42		17.093: 93
Skatteskulder	3.880: —		3.331: 12
Reserverade för ATP avgifter	0: —		1.800: —
Balanserade medel	32.276: 40	32.276: 40	
Underskott för året	0: —	13.139: 94	23.136: 46
	212.746: 46		234.991: 11

Kungl Civilförsvarsstyrelsen

ledigförklarar härmed en befattning som CIVILFÖRSVARSLÄRARE i lönegrad Ae 19 med tjänstgöring å Statens civilförvarsskola, Rosersberg.

Tjänsten är betecknad med nr 1.

Kompetensfordringar: Genomgången brandchefskurs kat I vid Statens brandkola samt minst 3 års brandbefälstjänstgöring.

För tjänsten gäller att fallenhet för utbildning räknas som merit.

Med tjänsten skall förenas uppdraget att under civilförvarsskolans ledning ansvara för brandskyddet vid skolan. För detta uppdrags fullgörande utbetalas till läraren utöver lönen ett arvode utgörande 3.000 kronor för år räknat.

Ansökningar åtföljda av meritförteckningar, betygsskrifter, åldersbetyg och de handlingar i övrigt, som sökande önskar åberopa, skall vara civilförvarsstyrelsen, box 7097, Stockholm 7, tillhanda senast den 30 maj 1961. På ansökan anges tjänstens nummerbeteckning enligt ovan.

Närmare upplysningar lämnas av förste byråsekreterare E Laurell, telefon 23 23 30.

KUNGL CIVILFÖRSVARSTYRELSEN

Vinst- och förlusträkning för år 1960

Intäkter

Kåravgifter	35.096:—	
Personliga avgifter	1.080:—	
Overskott vid försäljning av trycksaker m m	5.808:34	
Räntor	8.568:97	
Anslag:		
Statsbidrag	3.000:—	
Försäkringsbolagens anslag	56.468:—	59.468:—
Disponerade släckningskostnadsbidrag	135.995:69	
Disponerade andra reserver	422:80	136.418:49
Underskott		13.139:94

259.579:74

Kostnader

Avlöning till förbundsdirektör och kanslipersonal	106.062:55	
Pensionskostnader	16.294:14	
Resekostnader för styrelse och revisorer	10.697:50	
Resekostnader för kanslipersonal	10.114:76	
Telefon, porto och frakter ..	5.060:35	
Expeditionskostnader	12.241:20	
Inventarier	413:48	
Årsmötes- och sammanträdeskostnader	3.243:05	
Nettokostnad för medaljer och diplom	2.378:06	
Skatter	2.100:—	
Diverse	5.385:27	51.633:67
Utredningar	5.800:—	
Arbetskommissionen	0:—	5.800:—
Stipendier	2.000:—	
Konsulentmöte	7.891:65	
Nettokostnad för tidskriften	15.911:73	
Kursverksamhet	17.606:—	
Pumpkontroll	34.880:—	
Nedskrivning å obligationer	1.500:—	

259.579:74

Inkomst- och utgiftsstat för år 1961

Inkomster

Medlemsavgifter, försäljning av litteratur, räntor, diverse inkomster	53.000:—	
Statsbidrag	3.000:—	
Från föregående år balanserade släckningskostnadsbidrag från försäkringsföretag ca	138.000:—	
Bidrag från försäkringsföretag	56.000:—	

250.000:—

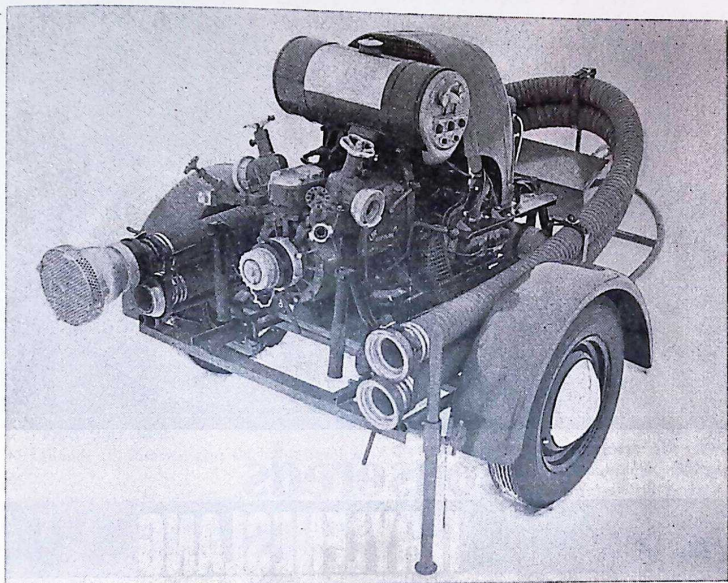
Utgifter

Avlöningar	109.000:—	
Pensionskostnader	15.000:—	
Stipendier	2.000:—	
Övriga utgifter för expeditionen ävensom styrelsens och kansliets reseersättningar ..	51.000:—	
Tekniska utskottet och utredningar	6.000:—	
Tidskriften	6.000:—	
Konsulentverksamheten	8.000:—	
Kursverksamheten	20.000:—	
Bidrag till länsförbunden	33.000:—	

250.000:—

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper

Det lönar sig även för Eder att anskaffa **HEBRA 900 VW**

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materielfrågor rådgor med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM

Tel 20 78 22
-23 -24 -25

GÖTEBORG

Tel 11 70 74

MALMÖ

Tel 97 59 42

SUNDSVALL

Tel 129 89

JÖNKÖPING

Tel 241 10

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

Jonsereds TERYLENESLANG

med innerbeläggning av plast, garantimärkt med två blå ränder — slangens med de många goda egenskaperna — uppfyller de flesta krav, som brandmännen ställer på en effektiv brandslang

- absolut tät även vid högt tryck • lätt, mjuk och smidig • garanterat rötsäker • mycket slitstark och tålig, beläggningen sitter säkert fast • ytterst motståndskraftig mot kyla, olja och ackumulatorsyra
- lätt att tvätta, torka och laga (rekvirera beskrivning av lagningsätt hos Jonsered eller Jonsereds auktoriserade försäljare)

Jonsereds Teryleneslang har vid försök visat sig vattenfylld motstå strålningsvärme från glödande järn med temperaturer mellan 1 000° och 1 200° C på ett avstånd av 1/3 meter utan att taga skada

Dimensioner: 25, 32, 38, 51, 63 och 76 mm

Aukt. återförs.: Brissmans Brandredskap AB, Halmstad, AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall - Jönköping, Odenius AB, Göteborg, AB Pumpindustri, Göteborg - Stockholm

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG, JONSERED - GRUNDAT 1833

Släckningsförsök i stående cylindrisk cistern

Den 18 oktober 1960 anordnades i Malmö nya oljehamn vissa brandsläckningsförsök å brinnande bensen i en stående cylindrisk cistern. Arrangörer av försöken var riksbrandinspektören I. Strömdahl och sprängämnesinspektören A. Billberg. Dessutom medverkade Malmö stads hamnförvaltning, Malmö stads brandkår, Svenska Petroleuminstitutet samt Svenska Skumsläcknings AB.

Avsikten med den aktuella dagens försök var, att i någorlunda fullstor skala pröva sk fast Semi-Sub-Surface-metod vid släckning av bensen. Vad metoden innebär och hur det hela går till framgår av ingenjör U. Arilds artikelserie om oljebrandsläckning i denna tidskrift (se nr 7/60).

Redan i mars 1959 installerades i Malmö nya oljehamn den första anläggningen för fast Semi-Sub-Surface-införing och under våren och hösten 1959 gjordes i Göteborg en serie försök med aktuell apparatur. Erfarenheterna av dessa försök blev bl a,

att ett i förhållande till insatsen gott släckningsresultat nåddes,

att apparaturen visade stor driftsäkerhet.

Äsikterna om vilken teknik, som skall användas vid cisternbrandbekämpning har ju under årens lopp växlat och fortfarande synes ingen absolut enighet råda om vilket system, som är att föredraga. Varje initiativ, som exempelvis tillkomsten av Malmö-cisternen, vilket kan medföra att klarhet nås i hithörande frågor, måste hälsas med tillfredsställelse.

Den aktuella försöksdagens målsättning.

1. Att i en provcistern medelst skuminföring enligt sk fast Semi-Sub-Surface-metod släcka bensenbrand med en skummängd motsvarande vattenmängden a. 4 l/min/m² b. 2 l/min/m².
2. Att med rörlig släckningsutrustning göra jämförande prov.

Medlén.

Nitad plåtcistern med diameter 9 meter och höjden 9,4 meter. Cisternens tak avskuret och borttaget.

En vattenbädd med varierande höjd. På

denna vilade en bensinmängd motsvarande 0,6 meter cisternhöjd.

Installationer för fast Semi-Sub-Surface.

Tryckskumrör utförda för ovan angivna vattenmängder.

Motorspruta.

Cisterner med vatten och skumvätskeblandningen 5 %.

Observationstorn, tändningsanordning, div rörlig materiel m m.

Observationsmöjligheter, div hjälpmedel m m.

Proven liksom säkerhetsarrangemangen var noggrant planerade. Sälunda fanns *temperaturavläsningsmöjligheter* på ett flertal punkter i och utanpå cisternen, anordningar för *kontroll av bränslet och skumkvaliten*, *manometrar* för tryckbestämningar, *observations-torn* för film- och televisionsskärma, *televisionsmottagare* på två platser inom övningsområdet, *tidur*, *högaltalare* m m.

I detta sammanhang bör särskilt noteras de ansträngningar, som gjorts för *temperaturmätningar* och *bränsleanalys*. Sälunda företogs temperaturmätningar på 6 st punkter i högttemperaturområdet och 12 st i lågtemperaturområdet. Noggrann bränsleanalys togs dels innan försöken dels mellan de olika proven. Låt oss till försöksledningen överräcka en blomma för deras omtanke om dessa två viktiga försöksdetaljer.

Försök 1.

Bensinytan på nivån 8,65 meter.

Brinttid ca 7 min.

Släckningstid ca 2 min.

Släckningskapacitet motsvarande vattenmängden 4 l/min/m².

Använd skumvätskeblandning 1.320 liter.

Skumgivningen avbröts efter ca 4,5 min, vilket innebär att sammanlagt 65 liter skumvätska åtgick!

Iakttagelser.

Bensinen på cisterntoppen brann "lugt och stilla", varvid ingen tendens för översköljning märktes. Temperaturerna på cisternmanteln övre del mätlig och någon svårighet att vistas omedelbart intill cisternen förelåg icke. Ja,

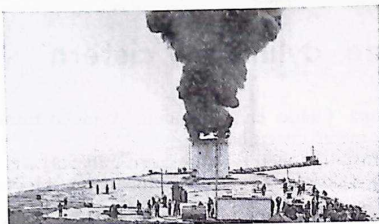

Bild 1. Försöksplatsen under ett av försöken.

det hela verkade så måttligt, att jag i min fantasi såg en brandman försedd med en handbrandsläckare äntra lejdaren och under några snabba förflyttningar blåsa ut innehållet i släckaren med ett effektivt resultat som följde. Men så skulle det inte gå till nu! Skummet trycktes in i cisternen och effekten uteblev inte. De insatta resurserna var utan tvekan överlägsna branden. Med all sannolikhet hade branden kunnat släckas med hjälp av innehållet i en skumdunk (30 kg)!

Försök 2.

Bensintan på nivån 8,65 meter (samma som i försök 1).

Brinntid ca 6 min.

Släckningstid ca 8 min.

Släckningskapacitet motsvarande vattenmängden 2 l/min/m².

Använd skumvätskeblandning 1.400 liter.

Skumgivningen avbröts efter 10 min.

Iakttagelser.

I detta fall blev släckningstiden av naturliga skäl längre. Det föreföll dock som om släckningsinsatsen var i knappaste laget, och med all säkerhet stod kampen hård, om vem som skulle få överhand, branden eller skummet. Skummet segrade dock och branden släcktes.

Försöken att göra jämförande prov med rörlig materiel måste tyvärr av säkerhetsskäl inställas. I stället presenterades

Försök 3.

Bensintan på nivån 5,35 meter.

Brinntid ca 5 min.

Släckningstid ca 2 min.

Släckningskapacitet motsvarande vattenmängden 4 l/min/m².

Bild 2. Cisternen i brand. TV-tornet till höger, skumkanon till vänster.

Använd skumvätskeblandning 1.380 liter.
Skumgivningen avbröts efter ca 4,5 min.

Iakttagelser.

Branden blev vid denna relativt låga nivå skenbart häftigare, kanske beroende på att mantelfärgen flagnade av och brann varvid glödande flagor fördes bort med vinden. Mantelplåten upphettades kraftigt och den antog på sina ställen en mörkröd färgton. Även i detta fall var strålningsvärmens i markplanet relativt obetydlig. Om man kom närmare cisternen märktes dock en viss skillnad i strålningsvärmens i förhållande till de föregående försöken.

Släckningen gick snabbt och effektivt och resultatet överensstämmer med motsvarande i

Bild 3. Vad TV-mottagaren visade.

försök 1. Branden i cisternen medförde bl a att densamma erhöill viss deformation och det synes tvivelaktigt om densamma i fortsättningen kan användas för mera avancerade prov.

Resultaten.

Försökens resultat överensstämmer i stort sett med resultaten i de förut omnämnda Göteborgs-proven, nämligen att ett införingssystem typ Semi-Sub-Surface är en effektiv släckningsmetod, att den fasta Semi-Sub-Surface-anläggningen dessutom förefaller driftsäker, att skummängden motsvarande vattenmängden 4 l/min/m² är en överlägsen släckningsinsats.

Sammanfattning.

Vid bedömningen av resultaten man erhållit bör för fullständighetens skull följande noteras:

1. Brinntiden var i jämförelse med verkliga förhållanden mycket kort.
2. Bensinen vilade på en vattenbädd.
3. Tanktaket eller rester av detsamma fanns icke kvar varken på eller i cisternen.

4. Bland annat på grund av förhållandet under punkt 3 ändrades bensinens egenskaper succesivt genom, att de lättflyktiga fraktionerna avgått.

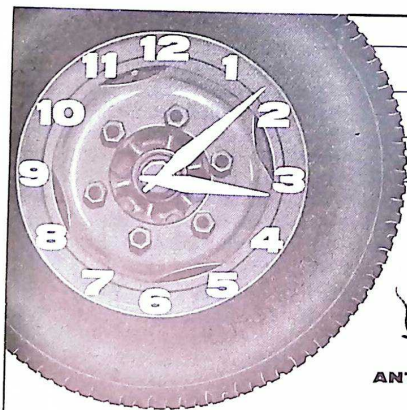
Till slut några reflexioner till ovanstående punkter 3 och 4.

Om tanktaket efter en explosion har lyft och sedan delvis ramlat tillbaka ned i cisternen, vad kan då inträffa med införingslangen? Är det risk för att densamma kommer att tjänstgöra som en slags slanglänsa? Och hur känsliga är rör och slangpaket för exempelvis nedfallande cisterntak?

De under punkt 4 omnämnda ändrade egenskaperna av bensinen innebär bl a, att resultaten av de olika försöken — även om dessa i övrigt är ordnade under samma yttre betingelser — icke utan vidare kan jämföras.

Ja, detta var några tankar vid sidan av själva referatet från Malmö, dock i nära anslutning till ämnet! Ur åskådarens synpunkt var proven i Malmö trevligt upplagda, överskådliga och väl genomförda. Vi får hoppas, att man nu får medel och resurser till att i lugn och ro göra flera försök under skiftande förutsättningar.

Kn.

VINN PÅ DIREKT KONTAKT

med Antilop radiotelefon

Ert fordon drar kostnader varje minut året runt — men det är bara under arbetstid det kan ge vinst...

Antilop radiotelefon skär ner tomkörningen och förkortar körsträckorna genom nya order under pågående körning.

Era kunder får bättre service och snabbare leveranser.

Vinn på direkt kontakt!

Antilop Radiotelefon — en ekonomisk snabb-länk mellan kontor och fordon.

AKTIEBOLAGET NORDISK TELEPRODUKTION

Grimstagatan 160 - Vällingby - Tel. 010/38 00 20

Studie i skum

I en tidigare artikel har omnämnts vissa försök som gjorts vid Karlskrona brandkår med en modellcistern med fast skuminföring över topp. Det gällde närmast explosionsrisken vid brand ur manluckan eller annan öppning. I avsikt att förbättra den inte alltför stora skumvanan gjordes även en del försök med fullt utvecklad cisternbrand där taket flyttat på sig, men då den fasta skuminföringen fortfarande var intakt. Skummets och släckningens beroende av en del faktorer studerades därvid. Erfarenheterna utgör väl i och för sig inga direkta nyheter, men är ändå så pass intressanta, att de kan vara värda ett omnämnande.

Olika fall prövades alltså med olika brinntider, hög och låg vätskeyta, snabb och långsam skuminföring m m. I samtliga fall märktes, att elden ingalunda slocknade, bara därför att ytan täcktes. Till en början gick ångan genom skummet. Efter en stund brann det bara intill själva mantelplåten. Även dessa lågor slocknade efterhand med början rätt under skuminsläppet och därifrån vidare runt. Sista lågan var mittemot skuminsläppet. Tydligt var, att cisternmanteln ledde värmen, så att förångningen blev större intill plåten. Detta är för övrigt en sak, som kan iakttagas i vilken grötkastrull som helst. Gröten börjar alltid koka intill kanten. För skummets del får man nog även räkna med en viss nedbrytning intill plåten, i det att den i skummet ingående vätskan kokar bort, om plåttemperaturen överstiger skumvätske-vattenblandningens kokpunkt. Detta bidrager givetvis till, att ånga lättare går igenom här.

För att börja med brinntiden så krävdes i samtliga fall tjockare skumtäckte ju senare släckningen igångsattes, vilket ju bara var att vänta. Värmen, och därmed skumtäckets tjocklek, torde dock inte öka direkt proportionellt med tiden utan snabbast i början. Så småningom synes värmen öka mycket långsamt. Några temperaturmätningar på plåt, i gasskikt och i vätska hade vi dock inga möjligheter att göra.

I vilken mån skumtäckets tjocklek var beroende av vätskenivån undersöktes också.

En cistern med låg vätskenivå utgör ju i sig själv en sämre "eldstad" än där nivån är hög p g a sämre lufttillförsel (jfr källarbrand). Så länge förångningen är svag, d v s relativt snart efter antändning, släcker man också en sådan brand med tunnare skumtäckte än vid hög nivå. Med ökad tid behöver — som tidigare nämnts — skumtäckets tjocklek öka i bägge fallen. Denna tidsberoende tjocklek synes emellertid öka proportionellt mera vid låg yta än vid hög, och efter en stund har den så att säga kommit i fatt och går om. Vid en grafisk framställning skulle kurvorna skära varandra. Orsaken torde främst vara ökad skumnedbrytning och förångning vid den sannolikt hetare cisternmanteln i fallet låg yta. Skumtäcktet har i samtliga fall mätts i mitten.

Av avgörande betydelse för skumtäckets tjocklek och framför allt skumförbrukningen synes även vara den per tidsenhet avgivna skummängden. Släpper man momentant nå mycket skum, slocknar det kvickt, utan att skumtäcktet behöver vara särskilt tjockt. Släpper man på mindre skum, går det långsammare, och mera skum hinner brytas ned under tiden. När det slutligen slocknar skall man finna, att skumtäcktet är tjockare än i föregående fall. Det går alltså åt mera skum i det senare fallet dels för att kompensera skumnedbrytningen, dels till det tjockare täcket. Gränsfallet ligger där man per tidsenhet tillför lika mycket skum som bryts ned på samma tidsenhet. I så fall kan man hålla på hur länge som helst och göra slut på hela sitt skumvätskelager utan resultat.

Skummets förgänglighet kunde påvisas rätt tydligt, om man avbröt skumgivningen ögonblicket innan elden skulle slockna definitivt. Ytan var då täckt av ett några centimeter tjockt skumtäckte, och det brann ytterst svagt intill plåten på något ställe. Den lilla låga som fanns kvar växte sakta till en början, men ökningen gick allt snabbare, och efter någon minut brann det lika bra som om där aldrig funnits något skum.

Dessa sistnämnda försök med liten resp avbruten skumtillförsel lär oss, att det lönar sig

Resa i Canada III**Skogsbrandförsvaret i Ontario II***Av brandsinspektör Åke Stålemo***Släckningens genomförande.**

Mottot "Slå snabbt och slå hårt" tycks mer än på de flesta andra håll gälla för Canadas skogsbrandfolk. Som förut antytts har stora ansträngningar nedlagts för att erhålla en transportutrustning, varmed brandstyrkan snabbt kan transporteras till brandplatsen. Väl på platsen får givetvis, där som annorstädes, handlandet bli beroende på de tillgängliga resurserna, brandens art och storlek, områdets utseende, väderleken m.m.

De flesta bränder bekämpas av en styrka på endast 3 till 5 man, men bränder där upp till tusentalet personer måste sättas in inträffar tyvärr ganska ofta.

Varje distrikt är organiserat och utrustat för att själv kunna klara av "normalbränderna". Vid större bränder sätts även omgivande distrikts resurser in. Skogsbrandväsendet i

inte att försöka släcka en präktig bensin- eller oljebrasa med för klen skummateriel. Resurserna måste vara klart överlägsna branden, annars blir det bara ett bortplottrande till ingen nytta. Detta gäller föralltid vid vilken brand som helst, men torde vara särskilt markant vid skumsläckning. I vissa lägen kan det därför löna sig att ta det lugnt tills förstärkning kommer och först då slå till med allt på en gång, i stället för att ta en sak i taget. Det gäller alltså att öva upp sin blick för den disponibla skummaterielens förmåga, så att den inte övervärderas, när den behövs. Kanske gäller det även på sina håll att skaffa kraftigare materiel.

Här framförda synpunkter gör inte på något sätt anspråk på att vara vetenskapliga, långt därifrån. De omnämnda försöksresultaten utgör endast ögonens vittnesbörd och några enkla, tämligen snusförnuftiga, förmodanden i anslutning härtill.

O. Michal.

hela staten Ontario är därför organisationsmässigt så uppbyggt och transportmedel och materiel så konstruerade samt personalen så tillgänglig, utrustad och utbildad att alla resurser under extraordinära förhållanden skall kunna sättas in praktiskt taget var och när som helst.

Året runt är ca 600 personer engagerade inom skogsbrandsläckningstjänsten. Vintertid är denna personal huvudsakligen sysselsatt med materielunderhåll och liknande arbeten. Under brandsäsongen kompletteras denna mera fasta stab med 2.000 man extrapersonal. Därutöver kan man, liksom i Sverige, vid en brand ta i anspråk praktiskt taget alla personer på orten. Föreskrifterna säger härom att dessa personer skall vara mellan 18 och 60 år, ha tillräckliga kroppskrafter samt inte vara engagerade i andra nödvändiga uppdrag.

Om man bortser från den skillnad gentemot svenska förhållanden, som ligger i de jätelika avstånden och i den i flera fall fullständiga avsaknaden av vägar eller andra transportleder, vilka förhållanden ju måste ställa särskilda krav på transport- och kommunikationsmedlen, så är det i Ontario tillämpade släckningsförfarandet i princip likartat med det svenska. Den relativt goda tillgången på vatten har dock gjort att den "våta" släckningsmetoden används i stor utsträckning.

Släckningsmateriel.

Stora ansträngningar har lagts ner på att konstruera en lätttransportabel motorspruta med erforderlig kapacitet. Den numera vanligast använda sprutan är en i Canada tillverkad fyrhjulig centrifugalpump, driven av en tvåcyldrig tvåtakts luftkyld 10 hkr bensinmotor. Motorsprutan väger inte mer än ca 27 kg, och den kan alltså lätt transporteras av en man. Kapaciteten är ca 200 l/min vid ett tryck av ca 100 m v p. "Riktpriset" på denna spruta är i Canada 542 dollar.

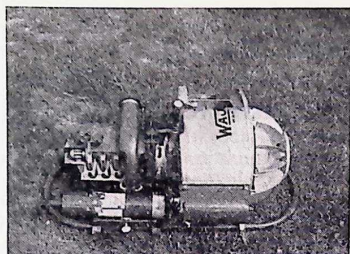

Bild 10. Uppskuren modell av den vanligast förekommande motorsprutan. Vikt 27 kg, kapacitet ca 200 l/min vid ca 100 mvp.

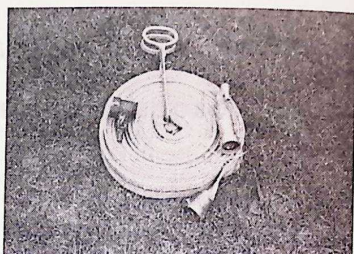

Bild 11. 38 mm slanglängd, slangutläggningstång, avtappningsanordning (placeras mellan ett par slanglängder) och strålrör.

Slangmaterielen utgörs uteslutande av 38 mm slang, dels innerbelagd halvsvetad sådan (bomull-terylene), dels obelagd linneslang. Den obelagda linneslangen används alltid framme i det egentliga brandområdet genom sin förmåga att hålla sig våt och "släcka sig själv", medan den belagda slangen företrädesvis används som transportslang närmast motorsprutan. Ryggburna handpumpar, spadar, yxor och med yxor kombinerade hackor är de vanligaste handverktygen. Några olika typer av "brandräfsor" förekommer, liksom ett "slagverktyg", bestående av en styv gummikanvasväv på ett långt skaft.

När omständigheterna det tillåter, så insätts också schaktmaskiner och speciella "brandplogar". Om brandområdet ligger i närheten av vägnätet, kommer också tankbilar till användning. Bärbara radioapparater är vanliga. Flygplan och helikoptrar används för transport- och ledningsuppgifter.

Under många år har i Ontario gjorts ingående försök med både nya metoder och ny materiel för skogsbrandsläckning. Så har t ex helikoptrar sedan länge använts och visat sig värdefulla vid utspridning av släckningsvatten, för ledningsuppgifter och för kartläggning samt för att snabbt sätta in släckningspersonal och -materiel, framförallt mot bränder orsakade av åsknedslag.

Ontario var också pionjär när det gällde att sprida ut släckningsvatten från flygplan. De härvid använda Beaver- och Otterflygplanen är vardera utrustade med 2 st vattentankar, tillsammans rymmande ca 640 liter. Genom att gå ner på en närbelägen sjö kan påfyllning av tankarna ske mycket snabbt,

och därmed kan en återkommande överduschning av brandplatsen utföras. Metoden har visat sig effektiv när det gäller att släcka små bränder och är till god hjälp när det gäller att hålla nere något större bränder till dess att släckningspersonal hinner anlända.

Nedkastande av släckningsutrustning med fallskärm utförs i tilltagande omfattning. Denna metod medger ett avsevärt snabbare insättande av släckningspersonalen i svårframkomliga områden genom att den vägsträcka, som materielen annars skulle fått bäras, kan nedbringas. Upporganiserandet och tränandet av speciella "stöttrupper" för förstahandsinsättning pågår. Att använda sig av "rökletare" ("smoke chaser"), som följer med i spaningsflygplanen och sätts in för brandbekämpning så snart en brandrök har upptäckts, har visat sig vara en användbar idé.

Brandfordon används i viss utsträckning för transport av personal och materiel inom områden, som saknar eller som har ett glest vägnät. På orter med ett mer utvecklat vägnät använder man sig ofta av löstagbara vattentankar, som kan transporteras fram på flaket till terrängfordon eller på vanliga lastbilar.

Diverse kemikalier och vätmiddel har provats med växlande framgång. Den enda praktiska användning dessa f n tycks ha, är att vätmiddel allmänt blandas i vattnet i de ryggburna handpumputrustningarna.

I de nordligaste provinserna med deras välldiga avstånd, där bebyggelse praktiskt taget saknas, har man byggt ett slags radarstationer med uppgift att registrera platsen för åskväder. Genom dessa stationer kan man också

Bild 12. Materieltransport medelst helikopter.

följa och plotta åskvädrens rörelser. Åskvädrets väg följs sedan av spaningsflygplan, allt i akt och mening att snabbt kunna upptäcka och släcka uppkomna åskbränder.

Speciella radiosändare, som kastas ut med fallskärm, används för att lokalisera främst åskbränder och för att vägleda släckningspersonalen, som för ändamålet är utrustad med små bärbara radiomottagare, försedda med en pejlingsanordning.

Betydande ansträngningar har gjorts för att lösa problemen att åstadkomma regnutfällning från befintliga åsk- och regnmoln. Man ser vidare fram emot att en dag helt kunna skingra åskmolnen och därmed även kunna kontrollera eller förebygga åsknedslag, varigenom en av huvudanledningarna till uppkomst av skogsbränder i de mest otillgängliga områdena skulle kunna elimineras.

Sammanfattning och reflexioner.

Som framgått av ovanstående har åtskilligt gjorts för att skydda skogen, som ju också är en av de viktigaste nationaltillgångarna i Canada. Organisationen har fått sin stora omfattning främst genom de väldiga arealer som skall skyddas, genom det sommartid mycket torra och varma inlandsklimatet,

genom att bebyggelse praktiskt taget helt saknas inom stora områden och genom det glesa eller i vissa trakter helt obefintliga vägnätet. Skogsbrandsäsongen är också åtskilligt längre i Canada än i Sverige, beroende på att torrperioden i Canada i regel fortsätter även efter höstens lövfällning.

Den homogena skogsbrandorganisationen och materielutrustningen beror givetvis på att det är staten, som både äger skogarna och svarar för skyddet av dessa.

Förutsättningarna är alltså till väsentlig del olika i Canada och i Sverige, och någon grund för att i Sverige försöka kopiera den canadensiska skogsbrandsläckningsorganisationen torde därför inte finnas.

Viss av den i Canada vanliga materielen, främst då en allmänt förekommande mycket lätt motorspruta med en kapacitet på ca 200 l/min vid ca 100 m v p, torde det dock finnas skäl till att pröva även här i landet.

Tiden bör vidare vara inne att även i Sverige pröva möjligheterna att sprida ut vatten från flygplan eller helikopter och att lufttransportera och fälla skogsbrandmateriel med fallskärm.

Canada har ingen tanke på att slopa brandtornen till förmån för flygbrandbevakningen. Man anser istället att flygbrandbevakningen endast är ett komplement till tornbevakningen. Mångårig samtidig tornbevakning och flygbrandbevakning inom samma distrikt visar också entydigt, att tornen klart leder över flygplanen i antalet först upptäckta bränder. Genom flygplanens användbarhet även för transport-, lednings-, kartläggnings-, insektsbekämpnings- och släckningsuppgifter m m anses de dock synnerligen värdefulla.

Hela den canadensiska skogsbrandorganisationen synes vara ett resultat av ett framgångsrikt och målmedvetet utvecklingsarbete, givetvis betingat av de i Canada gällande förhållandena. Man torde på området vara så långt framme som tekniken nu medger, och det torde alltså finnas skäl för oss att snegla lite grand åt väster även i framtiden.

Yrkesval

- Er lille son tryckte av en vattenpistol mitt i ansiktet på mig när jag skulle tända en cigarr.
- Ja, han vill bli brandman när han blir stor.

Erfarenheter från sommarens skogsbränder 1959

Sommaren 1959 var ett ovanligt torrt år, vilket bl a framgår av att 87 % av dagarna mellan 15 maj och 15 september rädde ett brandriskvärde av 3 eller eller däröver. Motsvarande siffror för 1958 och 1960 var resp 37 och 26 %.

Västmanlands län drabbades av ett stort antal skogsbränder under året. Den största som under årtionden inträffat var vid Fläckebo, där en brand utbröt en stormdag och krävde en släckning i 17 dygn med sammanlagt 8.000 arbetstimmar av 15 brandkärer, reservstyrkor, brukspersonal och militär. Släckningskostnaderna uppgingo till 100.600 kr och brandskadorna ca 350.000 kr. 12 motorsprutor insattes bl a i en 4 km lång seriekoppling. Länsbrandinspektör, statspolis och skogsbrandflyg medverkade. Torkan var sådan att en enorm brand över stora delar av länet kunde blivit följd, om släckningen misslyckats.

För studium av erfarenheterna tillsattes av Västmanlands läns brandkårsförbund en kommitté, vars erfarenheter sammanstälts. I sammanställningen sägs bl a:

"Allmänt

kan sägas att det tydligt framgått att behovet av någon form av stabsorganisation gör sig gällande redan vid måttliga skogsbränder. Stabens storlek synes vara beroende på brandens omfattning och stabspersonalens kvalifikationer. I staben bör ingå stabschef, sambandschef, transportchef, underhållschef m fl. Dessa skall ha lämplig personal till sin hjälp. Viktigt är, att någon form av stab träder i funktion i ett mycket tidigt skede av den brand, som hotar att taga stor omfattning. Beträffande stabernas sammansättning och arbetsuppgifter föreslås, att dessa frågor löses kretsvis. Därvid bör hänsyn tagas till, att samma man skall kunna fungera på flera olika platser inom organisationen.

Bärbar radio

är den bästa lösningen på släckningsledarens förbindelseproblem. Snabb hjälp kan erhållas från brandkärorna i Västerås och Sala. Vid dessa kärer finnes patruller utrustade med 3 bärbara apparater vardera, som kan rycka ut med kort varsel. På brandplatsen måste en mycket hård trafikdisciplin upprätthållas och alla meddelanden skall skrivas i telegramstil. Lämpligt

formulär är civilförsvarets signalblanketter. Strävan bör vara den, att långdistanstrafiken snarast läggas över på telefonnätet och radion reserveras för kommunikation på brandplatsen. Utbildning av radiopersonal bör ske kretsvis och kan ordnas genom civilförsvarsföreningarna.

Telefonförbindelse

till brandplatsen eller dess omedelbara närhet kan som regel ordnas efter hänvändelse till vederbörande telekommissarie. Vid behov av fälttelefoner inom brandområdet kan apparater och ledning få disponeras från civilförsvaret.

Släckningshjälp

kan erhållas från andra kommuner. Därvid är det till stor nytta om den hjälpande enheten vid ankomsten kan lämna en packningsplan, i vilken visas vad för materiel som medföres och hur många man som ingår i enheten. Detta är viktigt för att rätt kunna disponera styrkorna och är till hjälp då släckningsräkningar skrivs.

Militärhjälp

rekvireras enligt de föreskrifter, som finnes utfärdade för detta. Förvarning om att militärhjälp kan erfordras bör utgå på ett tidigt stadium, då det vissa tider kan vara svårt att med kort varsel få erforderlig hjälp.

Materiel

avsedd för skogsbrandsläckning bör uppläggas centralt inom varje kommun, varvid hänsyn tas till att personal och transportmedel lätt kan disponeras, för att snabbt få fram nödvändig utrustning. Tidigare uppdelning på flera lokala förråd bör undvikas. Möjligheten att disponera civilförsvarsmateriel vid katastrofhotande bränder undersökes kretsvis.

Vattenförsörjningen

med tankbilar organiseras kretsvis i samråd med vägstyrelsen eller kommunens egna tankbilar.

Utspisning och drivmedel.

Alla rekvisitioner av mat och drivmedel bör verifieras genom skriftliga rekvisitionsblanketter eller i varje fall med stämpel och namnunderskrift, varvid även kopia tas för släckningsledarens räkning.

Kartor

för fältbruk bör vara i 50.000-del och omfatta såväl den egna kommunens område som angränsande kommuner. Sådan karta medföres på varje fordon.

På brandstationen bör motsvarande kartor finnas. På alla kartor skall i förväg ha inritats vattentag och nya skogsvägar. Detta kan lämpligen ske i samråd med vederbörande skogvaktare. De kartor som avses för fältbruk kan beläggas med plastfolie för att öka hållbarheten och medge skrift med vaxpennor. Fältkartan förvaras i stort kartfodral, som medger tillräcklig överskådighet. Ex sjökörtfodral.

Armbindlar

för de olika cheferna och andra viktiga medarbetare ordnas kretsvis.

Skyltar och pilar

ex "Ledningsstab", "Vattentag", m fl ordnas kretsvis. Därvid iakttages att skyltarna bör ha måtten 500 mm x 180 mm med 75 mm höga bokstäver. Skyltarna böra anbringas på en höjd av 1 till 1,5 m över marken ev på särskilda stänger. Vid tillverkning av skyltar tages hänsyn till att dessa även skola kunna användas i mörker. Reflexmaterial."

Under sommaren 1960 har en stab uppsatts i Västerås och en i Sala. Dessa brandkårer lämna alltså släckningshjälp i form av denna personal med utrustning. I samband med 1960

års skogsbrandsläckningskurs höllos två stabsövningar, varav den ena på brandplatsen vid Fläckbebo med samma förutsättning och moment som den verkliga branden. Stabsorganisationen fungerade därvid på ett ändamålsenligt sätt.

Bländ de väsentligaste frågorna, som kvarstå olösta är radioutrustningens ändamålsenliga utformande samt svårigheten att få personal, särskilt för eftersläckning.

Radioapparaturen borde utformas så att samtliga brandkårsfrekvenser inom länet skulle kunna utnyttjas av varje radiostation. Det nuvarande systemet med en eller två frekvenser omöjliggör samverkan mellan stationer från olika kårer.

Landsbygdens avfolkning har medfört att reservstyrkorna för skogsbrand snart äro obefintliga. Vid längre eftersläckningar i samband med stora bränder måste militärhjälp kunna anlitas. Nuvarande lagstiftning avser ej detta. Med hänsyn till att militären skall ha brandutbildning borde det vara fördelaktigt att få använda dem till detta ändamål.

Ove Werngren.

- Elektro - Slangvättningsskär

Nr 179 vilken bygger på över 30 års utvecklingsarbete är levererad bl a till:

Orebro brandkår
Göteborgs brandkår
Sundsvalls brandkår
Karlstads brandkår
Laxå brandkår
Strängnäs brandkår
Pajala brandkår
Sköns brandkår
Älvsbyns brandkår
Avesta brandkår
Botkyrka-Grödinge brandkår
Husvagns brandkår
Landskrona brandkår
Hedesunda brandkår
Söderala brandkår

Ängelholms brandkår
Lunds brandkår
Eskilstuna brandkår
Jönköpings brandkår
Osby brandkår
Uddevalla brandkår
Arvidsjours brandkår
Ekshärads brandkår
Svartå brandkår
Svärdsjö brandkår
Häverö brandkår
Piteå brandkår
Sollsjöbadens brandkår
Asele brandkår
Säffle brandkår
Åls brandkår

Melleruds brandkår
Lidköpings brandkår
Vaxjö brandkår
Svenljunga brandkår
Marinens skyddstjänst-skola
Korsnäs AB, Gävle
SKF, Göteborg
AB Nynäs Petroleum,
Nynäshamn
SKF, Hofors Bruk,
Hofors
Eskilstuna stads Byggnadskontor
AB Bofors Nobelkrut

Levereras även för stationär placering med enbart bottenplatta och utan körställning.
Försäljning genom landets ledande brandredskapsfirmor.
Informationer kunna även inhämtas från Ziegler's verkstadsrepresentant i Sverige

E WERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP - Vagnhärad Tel. 0156/10029

AWG BAVARIA ZIEGLER
då det gäller all slags brandmateriel

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1960

4. (Dnr 287/1960 Kom-dep)

Ang byggnadslöv

I en den 21/8 1957 dagtecknad skrift anhöll *A. Köp-niwsky* hos byggnadsnämnden i Växjö om byggnadslöv för anordnande av upplag av pappersavfall och annat dylikt i en klaganden tillhörig, för bostadsändamål tidigare använd byggnad å tomtorna nr 7 och 8 i kv Dalen i staden. Byggnadsnämnden beslöth den 26/2 1958, under hänvisning till ett av brandchefen i staden till nämnden avgivet yttrande, avslå klagandens ansökan. *Länsstyrelsen i Kronobergs län*, där klaganden häröver anförde besvär, resolution den 8/10 1958, prövade — enär klaganden icke anfört skäl av beskaffenhet att böra föranleda ändring i eller upphävande av byggnadsnämndens beslut — skäligen lämna besvaren utan bifall. I de underdåniga besvaren yrkade klaganden, att hans hos byggnadsnämnden gjorda ansökan måtte bifallas eller att han åtminstone måtte erhålla lov att tillsvidare under 3 år använda byggnaden för ifrågakvarande upplag. *Regeringsrätten* lämnade klagandens i 1:a hand framställda yrkande utan bifall men enär vad i målet förekommit skäligen icke borde utgöra hinder för byggnadsnämnden att meddela klagandens tillstånd att tillsvidare intill utgången av år 1961 använda ifrågakvarande byggnad för det äskade ändamålet, prövade *Regeringsrätten* lagligt att, med undanröjande av myndigheternas beslut, visa målet åter till byggnadsnämnden för ny behandling.

5. (Dnr 35/1960 Inr-dep)

Ang brandskyddsåtgärder

Sedan *länsbrandinspektören i Kopparbergs län* efter verkställd besiktning av Älvdalens kommuns ålderdomshem föreslagit vissa åtgärder till skydd mot brandfara å hemmet samt *kommunalnämnden i Älvdalens kommun* hos *länsstyrelsen i Kopparbergs län* anhöllit om dispens från brandskyddsåtgärder med hänsyn till ett av kommunen fattat principbeslut om uppförande av nytt ålderdomshem, föreskrev *länsstyrelsen*, beslut 23/7 1959, att — enär ålderdomshemmet vore ytterst brandfarligt och de krav, som måste ställas på utrymningsmöjligheterna, icke kunde anses uppfylla samt ett nytt hem icke kunde antagas bliva färdigt att tagas i bruk förrän efter åtskilliga års förlopp — kommunen skulle senast den 31/10 1959 hava anordnat balkonger å sydvästra och nordöstra gavlarna samt trappförbindelser till markplanen från dessa balkonger och från den över huvudingången befintliga altanen. *Regeringsrätten*: ej ändring; dock att den dag, före vilken de föreskrivna åtgärderna skulle hava vidtagits, bestämdes till den 1/7 1960.

6. (Dnr 36/1960 Inr-dep)

Ang föreläggande att vidtaga brandskyddsåtgärder

Vid allmän brandsyn den 2/9 1959 å en *F. Falck* tillhörig sågplats å tomt nr 9 i Vittangi beslöts att vissa närmare angivna åtgärder skulle omedelbart vidtagas. I en till *Länsstyrelsen i Norrbottens län* den 8/9

1959 inkommen skrivelse hemställde v brandchefen i Vittangi — med förmålan att de förelagda åtgärderna ej vore fullgjorda — att *länsstyrelsen* måtte förelägga klaganden att snarast vidtaga föreskrivna åtgärder. *Länsstyrelsen*, resolution den 20/10 1959, fann under åberopande av 12 § 1 mom 2 st brandstadgan skäligen förelägga klaganden vid vite av 100 kr att inom 1 mån från delfäendet av resolutionen avhjälpa de vid brandsynen påträffade bristerna. *Regeringsrätten*: Enär klaganden numera avhjälpt de vid brandsynen påträffade bristerna, finner *Regeringsrätten* besvaren ej föranleda vidare yttrande.

7. (Dnr 73/1960 Inr-dep)

Ang klander av ett brandstyrelsens beslut

Vid sammanträde den 6/4 1959 beslöth *brandstyrelsen i Revsunds kommun* efter antecknande att styrelsen den 25/5 1957 erinrar skorstensfejaren B. Hagfeldt om hans skyldigheter enligt 28 § brandordningen och tillika, därest rättelse ej skett den 1/7 1957, förbehållit sig rätt att uppsäga honom — att, enär önskvärd resultat trots flera påstötningar, ej uppnåts, uppsäga Hagfeldt från hans tjänst som skorstensfejare i kommunen från den 1/8 1959. Över *brandstyrelsens* beslut anförde Hagfeldt besvär hos *länsstyrelsen i Jämtlands län*, därvid han i huvudsak androg. Enligt muntligt uppgift från *brandstyrelsens* ordförande grundade sig beslutet på att Hagfeldt icke utfört sotning i den omfattning, som föreskrivits av *brandstyrelsen*. Att ny brandordning, innefattande bl a nya söttningsfrister, antagits att gälla från den 1/1 1958 hade Hagfeldt icke känt till. Ej heller hade *brandstyrelsen* skriftligen eller muntligen underrättat honom därom. Hagfeldt anhöll, att *länsstyrelsen* måtte undanröja *brandstyrelsens* beslut och låta honom i fortsättningen innehava befattningen som skorstensfejare inom kommunen. *Länsstyrelsen*, utslag den 13/11 1959: Av handlingarna i målet får anses framgå, att *brandstyrelsen* såsom grund för att återkalla det Hagfeldt meddelade godkännandet som skorstensfejare i *Revsunds kommun* har åberopat, att denne icke utfört sotning i den omfattning, som föreskrivits i en av kommunalfullmäktige den 14/6 1957 antagen ändring av den för kommunen gällande brandordningen. Beslutet om ändringen har emellertid icke underställts *länsstyrelsens* prövning på sätt föreskrives i 25 § brandstadgan, varför detsamma icke ägt laglig giltighet. På grund härav och då, såvitt i målet visats, Hagfeldt ej heller i något avseende åsidosatt föreskrifterna i den av *länsstyrelsen* för kommunen den 18/11 1952 fastställda brandordningen, finner *länsstyrelsen* klandrade beslutet kränka Hagfeldts enskilda rätt samt prövar förty lagligt att med bifall till besvaren upphäva nämnda beslut. *Regeringsrätten*: Enär någon omständighet icke visats föreligga, på grund varav *brandstyrelsens* klandrade beslut skulle kränka Hagfeldts enskilda rätt eller vara olagligt i annat hänseende, prövar *Regeringsrätten* lagligt att, med ändring av *länsstyrelsens* utslag, ogilla den mot *brandstyrelsens* beslut förda talan.

Stig-G. Holmberg.

Branddörrar i brandsäkra utrymningsvägar

Statens provningsanstalt har den 13 februari 1961 på förekommen anledning sânt nedanstående cirkulärskrivelse till tillverkare av brandtekniskt klassificerade dörrar.

Statens Provningsanstalt får härmed meddela följande.

I BABS, kap 24:32, anges bl a beträffande utrymningsvägars anordnande i höghus:

"Med brandsäkert avskild trappa avses trappa i trapphus, som har förbindelse med lägenhet endast över trapphall (korridor), brandsäkert avskild från trapphuset. Trapphuset skall mot trapphall (korridor) ha självstängande brandsäkra dörrar av typ, som godkänts av Statens provningsanstalt för detta ändamål..."

Provningsanstalten har godkänt en typ av självstängande brandsäker dörr för dessa brandsäkra utrymningsvägar. Tillverkare av denna dörrtyp anges i provningsanstaltens Cirkulär 35.

För att närmare studera dörrarnas funktion och tillförlitlighet i praktiken har Statens provningsanstalt och Statens brandsinspektion besökt en del höghus i Stockholm med omejd.

Av dessa besök framgick att stora bristfälligheter förelåg hos såväl dörrar som lås och stängningsanordningar.

Följande kan nämnas:

1. Anmärkningsvärt var att i byggnader, som uppförts efter det BABS 1960 utkommit, fanns dörrar insatta i utrymningsvägar, som icke var godkända av provningsanstalten för ändamålet.
2. Dörrblad eller karmar var ofta så skeva, att dörren endast med svårighet kunde stängas.
3. Gångjärnen låg an mot dörrblad eller karm, så att dörrrens gång försvårades.
4. Många av dörrarna slog så kraftigt mot karmen, att de studsade tillbaka och blevo därefter icke stängda med enbart dörrstängarens kraft. Låsen i dessa dörrar var i regel sönder.
5. Förstärkningsplåt för dörrstängare saknades eller var så tunn, att dörrstängaren förorsakade deformationer i dörrplåten. Dörrstängarna fungerade därför otillfredsställande.
6. Såväl de inbyggda som de utanpåliggande dörrstängarna kunde med avseende på stängningskraft regleras av hyresgästerna, vilket också i en del fall hade skett, förmodligen till följd av störande ljud vid dörrrens stängning. Detta medförde att kraften hos stängaren blev otillräcklig för att stänga dörren.

Med anledning av vid ovannämnda inspektion funna allvarliga brister hos dörrar i brandsäkra utrymningsvägar och i avvaktan på nu ingångsatt utredning har provningsanstalten funnit skäl påpeka och föreskriva:

1. Branddörr inkl dörrstängare och lås för brandsäker utrymningsväg skall vara typgodkänd av Statens provningsanstalt.

För detta ändamål godkänd dörr skall av tillverkaren förses med skylt, som anger följande:

Tillverkare

Brandsäker dörr klass A-1

för brandsäker utrymningsväg

Statens provningsanstalt

2. Tillverkare av godkända dörrar kommer att upptagas i en särskild förteckning, som tillställs bl a brandchefer och andra inspekterande myndigheter.
3. Tillverkare, som önskar få sina dörrar bedömda enligt ovan, skall till provningsanstalten insända fullständiga ritningar över dörren med uppgift om bl a lås- och dörrstängartyp.
4. Utöver de allmänna brandskyddskraven fordras följande för att kunna erhålla ett godkännande:
 - 4:1 Dörren skall förses med förstärkningsplåt för dörrstängare av minst 4 mm tjocklek.
 - 4:2 För dörrstängare erforderliga skruvhål skall vara uppborrade vid dörrfabriken. Hålen skall vara placerade enligt dörrstängarfabrikantens anvisningar.
 - 4:3 Dörrstängaren skall vara av typ, som för ändamålet godkänts av provningsanstalten.
 - 4:4 Gångjärnens skänklar skall vara infällda i dörr resp karm samt fastsvetsade eller fastskruvade. Gångjärnen skall vara försedda med slitbricka.
 - 4:5 Låset skall vara av typ, som godkänts av provningsanstalten. Dörrbladet får icke vara försett med nyckelhål.
 - 4:6 Dörren skall vara försedd med låslåda, som skall vara uppstadad mellan dörrplåtarna. Låslådan skall vara försedd med minst 3 mm tjocka "fästörön" av stålplåt för fastsättning av låset. Invändigt skall låslådan vara försedd med stöd åt låskistan.
 - 4:7 Urtag för låskolv, lås mm skall vara fria från skarpa kanter.
 - 4:8 Den övervikta plåten vid dörrrens överfals fästes genom punktsvetsning.
 - 4:9 Dörrrens karmfalsmått bör vara de minsta enligt Svensk Standard.

Hur skulle Du handla?

Insättning av första strålen.

Av S. Lindh. Teckningar av B. R. Svensson.

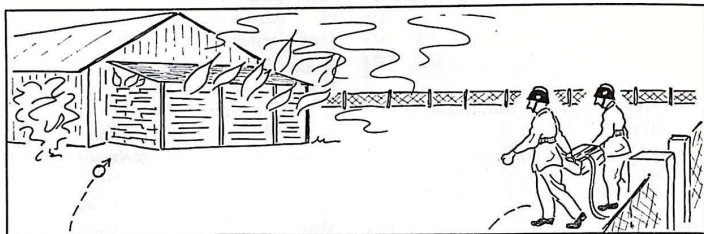

Bild 1. En brand har uppstått i ett förråd av trävaror under skyddstak av trä. Taket är byggt på gaveln till en träbyggnad.

Varför skall första strålen inte insättas mitt för gaveln — vinkelrätt mot denna?

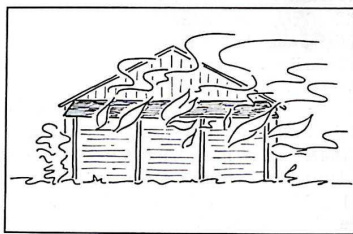

Bild 2. Stark vind blåser längs gaveln.
Bör första strålen insättas från vindsidan?

Bild 3. Strålföraren håller strålröret så att slangen ligger under höger arm. Vänster hand håller om strålröret. Två strålförare erfordras med hänsyn till erforderlig vattenmängd.

Hur skall biträdande strålföraren uppträda?

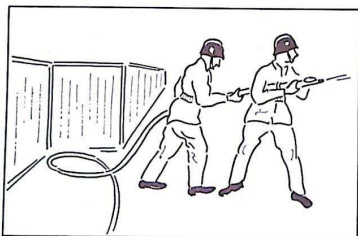

Bild 4. Strålföraren tröts av den bakåtriktade reaktionskraften i strålröret.

Hur kan slangen läggas för att minska reaktionskraften?

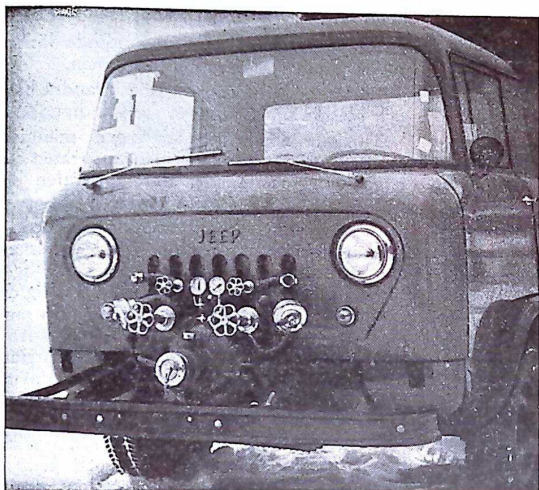

Bild 5. Under släckningsarbete är värmestrålningen ofta besvärande för strålföraren.

Hur kan strålföraren skydda sig mot strålningsvärmen?

Lösningar finns på sidan 125!

FRONTPUMPAR

för upp till 2600
lit/min vid 9 kg/cm²

Med avgasevakue-
ring, oljekylning och
synkroniserad kopp-
ling till motorn.

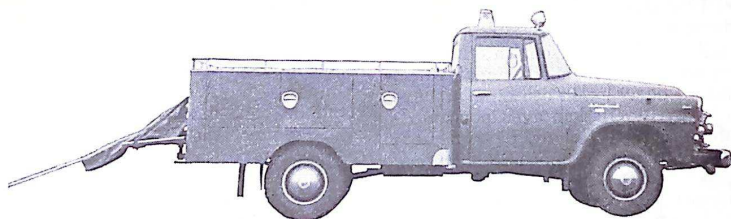
Kort leveranstid.

**WILH. RUBERGS
Fabriks-Aktiebolag**

L Å N G E B R O

Tel. Kristianstad

101 74, 101 78, 162 78

Denna INTERNATIONALJEEP med

Rubergs frontpump F-1-5, tank av lättmetall, slanglåda för 1000 meter slang, räck av rostfritt stål, hel stålkaross, stora materielutrymmen i sidoskåpen samt original 3-mans-hytt med separat ställbar förarestol. Bilen är av 1960 års modell samt byggd i augusti månad, den har körts 300 mil på korta demonstrationsresor. Bilen säljes till reducerat pris!

Jeepar och tankbilar av olika modeller offereras på begäran.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

Postgiro 7 17 32

HALMSTAD

Telefon 133 33

Reaktionsdriven handbrandsläckare

Den 11 november 1960 inträffade vid Norrköpings Central ett olyckstillbud med en handbrandsläckare, vilket dessbättre icke medförde några personskador.

Viss del av den vid Norrköpings Central befintliga brandmaterielen skulle utbytas mot ny och den gamla skulle då sändas för revidering, ev kasseras. Innan man skickade bort släckarna, tömde man dem emellertid genom att utlösa dem.

Då den man, som sysslade med detta, skulle utlösa en vattensläckare av cylindrisk syrabikarbonat-typ, fann han, att släckaren icke utlöstes, då han vände den upp och ned enligt anvisningen. Detta hade i något fall inträffat även tidigare under arbetet med att tömma släckarna. Han hade då fått hjälp av personalen på centralstationens verkstad, varvid man fått släckarna att fungera.

Han vände sig även i detta fall till verkstadspersonalen för att få hjälp.

Den nu aktuella släckaren var reviderad i december 1958 samt laddad med frostbeständig laddning den 23 februari 1959.

Inte heller verkstadspersonalen kunde få apparaten att utlösas genom att vända på den. Man skruvade då av locket och fann, att blyproppen i svavelsyreflaskan av någon anledning fastnat och inte föll ur, då apparaten vändes upp och ned. Proppen lossades och locket påskruvades igen och man knackade enligt uppgift till locket med en hammare, när man skruvat så långt det var möjligt för hand.

Utlösningsförfarandet verkställdes åter, varvid ett fräsande ljud hördes, men någon utlösning skedde ej. Man hade, som tidigare nämnts, haft något liknande fall dagen innan, och då hade apparaten trätt i funktion, när man dunkat den i marken.

Man tog därför apparaten och dunkade den mot rälsen på ett av järnvägsspåren. Då uppstod en mycket kraftig detonation och apparaten slungades iväg med våldsam kraft ungefär som en V1-bomb.

Den gjorde en luftfärd på 20—25 m över ett hus, slog i ett annat hus, där ett djupt

märke i väggen uppstod och studsade därifrån ut på gatan framför godsmagasinen.

Locket och blyproppen flög åt andra hållet och glasflaskan krossades fullständigt.

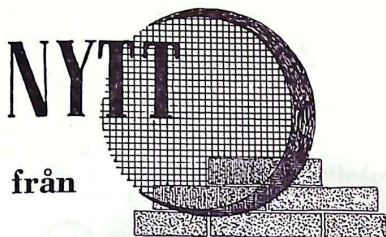
Tursamt nog skadades ingen människa, vare sig de som sysslade med apparaten eller någon förbipasserande, där apparaten slog ned.

Orsaken till den våldsamma reaktionen hos släckaren torde vara, vilket visade sig senare, att utströmningshålet för vattnet var igen-täppt. Det fordrades nämligen 12 kg/cm^2 tryckluft för att blåsa ren slangen från munstycket och in i apparaten. Om det var frostskyddsmedlet eller en utfällning av natriumbikarbonat, som täppt igen hålet är oviss, men det senare torde väl vara troligast. När det tryck, som bildades, då apparaten utlöstes (det fräsande ljudet), ej kunde avlastas genom slangen, ackumulerades detta och fick en chockartad utlösning, då locket slogs av mot rälsen. Det visade sig nämligen, att endast två gängvarv gick att dra åt i locket och samtidigt som man kan tänka sig, att locket drogs fast i fel gängor vid påsättandet, gjorde detta att locket inte satt tillräckligt hårt på.

Endast stor tur gjorde, att ingen av de inblandade blev skadad. Man kan lätt tänka sig de följder, som kunnat uppstå, om apparaten utlösts första gången man vände på den. Den man, som sedan skruvade av locket kunde då fått detta i ansiktet med allvarliga skador som följd. Tydligt är, att i dessa handbrandsläckare, som väl vanligtvis betraktas som helt ofarliga, kan ackumuleras ett farligt tryck, om avlastning ej sker omedelbart efter utlösningen.

Även vattensläckarna borde kanske försees med avlastningshål i lockets hals, i likhet med moderna pulver-släckare. Dessa hål är borrarade så, att de, om man lossar locket några gängvarv, då trycket ligger på, släpper ut trycket, innan locket blir helt avskruvat.

Man kanske också bör hålla ett öga på frostskyddade syra-bikarbonat-släckare, då frostskyddsmedlet möjligen kan ha utfällande inverkan på bikarbonaten.

från

BYGGNADSFRENTEN

Eldstadsplan

Hos byggnadsstyrelsen har anhållits om godkännande av visst utförande av eldstadsplan framför öppen spis. Byggnadsstyrelsen har med anledning härav meddelat följande:

"Enligt BABS 1960 punkt 35: 2241 utföres eldstadsplan av lämpligt obrännbart material, t ex 5 cm betong eller tegel, som erbjuder betryggande skydd mot antändning. Enligt av Eder inlämnad ritning föreslår Ni, att eldstadsplan framför öppen spis utföres av en konstruktion, bestående av uppifrån räknat 8 mm asbestcementplatta, 1 mm asbestpapp, 4 mm asbestcementplatta och 0,71 mm galvaniserad plåt. Konstruktionen avses att placeras på bjälklag av trä.

Efter samråd med statens brandsinspektion får byggnadsstyrelsen meddela att ovan angivna konstruktion kan anses godtagbar som eldstadsplan enligt punkterna 35: 2241—: 2243 i BABS 1960". (31.1.1961)

Trällsplattor

Statens provningsanstalt har med anledning av en skriftlig förfrågan med ett bilagt prov på en trällsplatta betecknad "T-plattan", meddelat följande:

"Ett känt faktum är, att alla trällsplattor efter antändning sprida elden. Denna eldspridning består dock i huvudsak av glödning i själva träfibrerna och hastigheten i eldspridningen är direkt beroende av huruvida plattan är placerad horisontellt eller vertikalt. Utförda försök vid provningsanstalten av insputsade trällsplattor visa, att eldspridningshastigheten i vertikallagd är ca 1 m per timme. I horisontellagd är hastigheten ungefär hälften. Det bör dock påpekas, att ifrågasvarande eldspridning icke sker över plattans hela längd eller bredd utan fortplantas i kanaler.

Trällsplattor äro godkända av Statens provningsanstalt såsom ytskikt klass I enligt BABS: 1960. Denna bedömning har skett med stöd av försök i stor skala, vilka delvis ha redovisats i anstaltens Meddelande 123. Av dessa undersökningar framgår tydligt, att trälls-

plattor (oputsade eller putsade) icke ha någon benägenhet att vid brand bidra till hastig övertändning eller rök i större omfattning. Trällsplattor ha således, trots sin brännbarhet, icke den benägenhet att snabbt övertändas vid brand såsom många andra brännbara material ha. Sannolikt beror detta på trällsplattans struktur och på att fibrerna äro omgärdade med cementslam.

Den av Eder insända plattan hade en cementshalt av ca 66 viktprocent och en volymvikt av ca 0,24 kg/dm³ och torde icke avvika från andra trällsplattor i onormal omfattning. (20.12.1960)

Futurum köksventilator

Hos byggnadsstyrelsen har anhållits om yttrande angående användningen av vissa brännbara material i rubricerade köksventilator. Byggnadsstyrelsen har i samråd med statens brandsinspektion och Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund meddelat följande.

"Ifrågavarande ventilator består huvudsakligen av en centrifugalfläkt med utsugningshuv, som jämte tillhörande kanaler är avsedd att installeras i skåp ovanför spisen i kök tillhörande bostadslägenhet. Minsta avståndet från spisen till utsugningshuvens undersida skall vara ca 47 cm och till skåpets undersida ca 55 cm. Utsugningen genom ventilatorn sker normalt till ca 85 % genom kantspringor i utsugningshuv och till resterande ca 15 % genom en ventil vid taket och ett till denna ansluter rör med 75 mm diameter, som leder till fläktens sug sida. Under fläkten finns en för fettuppsamling avsedd skål av PVC-plast. Skålen skyddas mot spisen av en avskärmningsplåt som skall vara försedd med effektiv låsanordning. Det från ventilen vid taket ledande röret utgöres till en ca 50 cm lång del av spiralärmerad gummislang med väv på utsidan. Utblåsningskanalen på fläktens trycksida utföres av obrännbart material, t ex asbestcementrör och ansluts till kökets imkanal samt förses med tättslutande renslucka.

Enligt BABS 1960 punkt 32: 4221 utföres omslutningsvägg till ventilationskanal av obrännbart material. Med hänsyn till den ringa mängd brännbart material som ingår samt till anordnandet i övrigt anser styrelsen, att rubricerade köksventilator utan hinder av angiven punkt i BABS 1960 kan installeras på ovan beskrivet sätt.

Enligt BABS 1960 punkt 32: 23 anm får installation av fläkt i utsugningsöppning endast komma i fråga i en- och tvåfamiljshus. Användning av här beskrivna köksventilator även i flerfamiljshus kan medges endast efter bedömning och prövning i varje särskilt fall av vederbörande myndighet." (16.3.61)

Jan Billvik

Automatiskt Brandalarm A.-B. SYSTEM TJEDER

Stockholm - Malmköping

AV FÖRSÄKRINGSBOLAGEN GODKÄND
ANLÄGGNINGSFIRMA I HÖGSTA
RABATTKLASS

MED AUTOMATISKT
BRANDALARM
kan liv och värden räddas

AUTOMATISKT BRANDALARM A.-B.

Huvudkontor och fabrik MALMKÖPING
Tel. 338 växel

Avd.-kontor
Stockholm
Tel. 32 79 95

Avd.-kontor
Göteborg
Tel. 15 80 41

Avd.-kontor
Malmö
Tel. 365 06

KOMPLETTERA

handpumparna!

Anskaffa de händiga
brandsprutorna

"KUSTOS"

för vatten-, skum-,
pulver- eller kolsyresnö

SPRUTFÄRDIGA-
därför snabbast till hands

O DEN IUS

AKTIEBOLAG

Box 350

Göteborg 1

Tel. 17 31 20

Larmrocken BRAGE,

SLITSTARK, VARM, VATTENTÄT

LARMBYXOR i samma material

UNIFORMSBYXOR i diagonal

UNIFORMSMÖSSOR, båtmodell

Begär prov som sändes till varje
brandkår utan förbindelse eller köp-
tvång

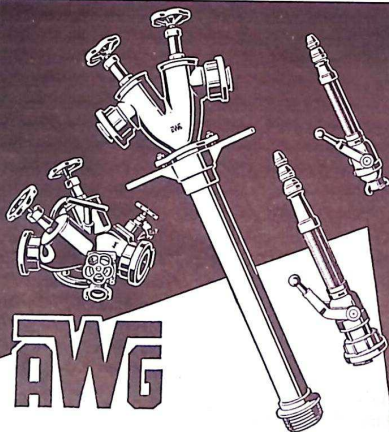
Tillverkas och försäljes av

Brage Petterssons Klädesind.

Hjalmar Bergmans väg 168

ÖREBRO

Tel. (019) 12 21 48

BRANDARMATUR ENLIGT S M S
KORROSIONSBESTÄNDIG LÄTTMETALL
Leverans genom landets brandredskapsfirmor
Verksrepresentant:

EWERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP · Vagnhärad Tel. 0156/10029

Statens Brandinspektion

Meddelande 1961: 4,

som behandlar ekonomibyggnader för jordbruk, har utkommit.

I inledningen påpekas, att de nya byggnadsbestämmelserna (1960 års byggnadslagstiftning inkl BABS) icke gäller sådana jordbrukets m fl ekonomibyggnader, som äro belägna "inom icke planlagt område eller inom område för vilket endast utomplansbestämmelser fastställts". Nu understrykes här, att även för dessa byggnader skall vissa minimifordringar gälla i brandskyddshänseende. Det är i första hand brandchefernas och brandsynenämndernas uppgift att med stöd av 11 § brandlagen tillse, att vid ny- och ombyggnad av byggnader av detta slag brandskyddet blir i rimlig utsträckning tillgodosett.

I meddelandet understryks angelägenheten av att brandskyddet även vid dessa byggnader planeras redan på ritbrädesstadiet och att — vad gäller de allmänna byggnadstekniska arrangemangen — brandsynen närmast har karaktären av en slutbesiktning. Anvisning lämnas om vad denna brandsyn bör omfatta: Utrymningsfrågor, sektioneringar, eldstäder och rökgångar, elektriska anläggningar, materiel- och alarmeringsfrågor m m.

Det framhålls, att sådana ekonomibyggnader, som

Litteratur

Åskledare för mindre byggnader.

Råd och anvisningar utgivna av Institutet för högsämningsforskning, Uppsala.

Pris: Kr 3:—.

"Beklagligtvis har intresset för anskaffande av åskledare på landsbygden ej vunnit större spridning. Följande skrift vill bidra till att minska åskrisken för mindre bostadshus på landsbygden." Så skriver professor D. M. Hillebrand i förordet till den lilla broschyren. På ca 25 rikligt illustrerade sidor lämnas sedan en allmän information om blixten och sannolikheten för blixtnedslag innan detaljanvisningar för montage av åskledareanläggningar redovisas. Även risker m m beträffande telefon- och starkströmsledning samt TV-antennar behandlas.

En instruktiv och "lättsmält" broschyr som rekommenderas.

Ek

tagits i anspråk för industriell eller liknande verksamhet, icke längre är att betrakta som ekonomibyggnader och alltså falla under byggnadsbestämmelserna.

Även önskvärdheten av att brandcheferna vid brandsyn o d ger brandskyddsråd åt de ansvariga på gårdarna uttalas.

Tillkännagivande

Härmed kungöres en ordinariebildande tjänst såsom

BRANDKAPTEN

i lönegrad 22 vid Stockholms stads brandförsvär till ansökan ledig. Sökande skall hava genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola. Lön utgår för närvarande med lägst 1.927 och högst 2.626 kronor per månad, var till kommer beklädnadsbidrag med 1.092 kronor per år. För tjänsten gälla 1947 års allmänna tjänstereglemente och 1951 års pensionsreglemente för Stockholms kommunalstyrelse.

Ansökan, ställd till Stockholms stads gatunämnd och åtföljd av styrkt meritförteckning, åldersbetyg och de övriga handlingar, varmed sökande vill styrka sin kompetens, skall ingivas till gatunämndens kansli, Postfach, Stockholm 8, senast den 25 maj 1961.

Sökande är skyldig att på anmodan avlämna läkarintyg angående sitt hälsotillstånd.

Närmare upplysningar angående tjänsten lämnas av brandchefen eller vice brandchefen, 010/22 77 00.

Stockholm den 24 april 1961

BRANDCHEFEN

Statens Brandskola

Följande elever har med godkända betyg genomgått: *Brandmästarekurs kat I. (1/2—2/6 1960)*

Karl-Erik Fällman, Örnsköldsvik, Ragnar Peterson, Västerås, Erik Gösta Thorulf, Uppsala, Karl-Gunnar Jansson, Solna, Lennart Carlsson, Sollentuna, Henrik Åström, Skellefteå, Eric Einar Lundblom, Nässjö, Bengt Sjödin, Nacka, Olof Lindblad och Eric Bjernhager, Malmö, Tage Ohlsson, Lund, Henry Björklund, Ljungby, Stig Kvist, Landskrona, Eric Jansson, Kristinehamn, Torsten Olsson, Kristianstad, Rune Dahlberg, Kiruna, Bengt Frölander, Härnösand, John Wikdahl, Hålsingborg, Tage Rothwall och Freij Lundberg, Göteborg, Stig Larsson, Borlänge, Stig Lycke, Alingsås.

Brandförmanskurs kat I. (12/1—28/4 1960)

Gösta Nygren, Borlänge, Ivan Åhlström, Eskilstuna, Helmer Göransson, Eslöv, Lars Erik Olsson, Falun, Egon Hultgren, Carl Erik Sandberg och Bo Wallin, Göteborg, Håkan Ewö, Kalmar, Gustaf Malmqvist, Kristinehamn, Bertil Andersson, Köping, Carl-Erik Palmqvist, Landskrona, Karl-Gustav Holmlund, Luleå, Rolf Ardehed, Hans-Gösta Kling, Karl-Erik Nilsson och Sten Norrman, Malmö, Lennart Eklund, Sala, Anton Asplund och Holger Dahlström, Uddevalla, Stig Grönlund, Umeå, Sten Nyberg, Uppsala, Rune Larsson, Västerås, Einar Jeppson, Ystad.

Brandmästare- och brandförmanskurs kat II. (11/1—30/1 1960)

Martin Wiklund, Avesta, Karl Gösta Lindström, Boxholm, Erik Magnborn, Danderyd, Sven Åke Rydlund, Eslöv, Sven-Axel Kälvehed, Finspång, Olle Eriksson, Flen, Ragnar Forsgren, Hedemora, Kurt Allan Falk, Hjo, Börje Gustafsson, Kumla, Per Olof Johansson och Harry Lindberg, Lysekil, Stig Axelsson och Willy Kannon, Nynäshamn, Karl Rune Danielsson och Kjell Goldheim, Smedjebacken, Willy Nilsson, Strängnäs, Karl Erik Svensson, Sävsjö, Tage Zetterberg, Tidaholm, Åke Patriksson, Tranås, Henry Svensson, Vaxholm, Torvald G. Larsson, Vimmerby, Axel Skogh, Arvida-
berg.

Brandmästarekurs kat I. (16/8—14/12 1960)

Erik Gustavsson, Uddevalla, Lars H. Månson, Täby, Erik Nyberg och Yngve Engman, Sundsvall, Arvid Fernström och Allan Evédius, Stockholm, Erik Lundén, Solna, Rolf Bergsten, Skara, Tommy Ahlgren, Nyköping, Börje Stark, Nacka, Willie Ståhl, Landskrona, Bertil Andersson, Köping, Gösta Johansson, Karlskoga, Evert Ewö, Kalmar, Willy Widlundh och Gösta Wibom, Hålsingborg, Gösta Hallbergh, Halmstad, Allan Olovsson, Göteborg, Lars Erik Olsson, Falun, Ivan Åhlström, Eskilstuna.

Brandförmanskurs kat I. (5/9—16/12 1960)

Erling Eliasson, Arvika, Tore Sjöberg, Eskilstuna, Ove Ove Bjelkholm, Lars Erik Johansson, Henry Larsson och Bengt Wadman, Göteborg, Robert Larsson, Halmstad, Sven Petersson, Hålsingborg, Gunnar Grell, Karlskoga, Börje Lindquist, Kristianstad, Georg Persson, Linköping, Gösta Holmström, Lund, Erik Andersson och Kjell Nilsson, Malmö, Lennart Nordgren, Skövde, Roland Borg, Sollentuna, Henry Pettersson, Solna,

Axel Petersson, Uddevalla, Olov von Schantz, Uppsala, Allan Petersson, Visby, Gösta Nilsson, Värnamo, Ingemar Mattsson, Örebro, Ragnar Lohman, Östersund.

Brandchefskurs kat II. (7/11—16/12 1960)

Ragnar Holmkvist, Aneby, Allen Hedström och Lennart Wikberg, Arvidsjaur, Gunnar Bengtsson, Klinten, Börje Gustafsson, Kumla, Bror Reinholdtson, Kopparberg, Elov Blideskog, Lerum, Helge Robertsson, Mariannelund, Inge Lindström, Norrahammar, Stig Rydholm, Norrtälje, Bertil Albertsson, Sala, Göran Wessén, Skutskär, Rolf Pedersen, Slite, Tord Rehnberg, Solna, Karl Axel Olsson, Sävsjö, Hans Öström, Södertälje, Edvin Lindén, Sösdala.

Följande elever har genomgått: *Repetitionskurs för brandchefer kat II. (15/2—27/2 1960)*

Yngve Malm, Alvesta, Karl Arne Lundmark, Arvidsjaur, Hans Johansson, Borgholm, Algot Ljungberg, Färlöv, Stig Nilsson, Gislaved, Rune Karlsson, Holmsund, Sven-Ove Svensson, Kumla, Ernst Waern, Norr-
ålv, Lennart Tornberg, Kävlinge, Rolf Holmkvist, Malmberget, Lennart Rösberg, Malmback, Uno Nilsson, Osby, Gunnar Zetterberg, Sigtuna, Knut Andersson, Skoghall, Walter Ahl, Skutskär, Lars Boman, Stockholm, Sven-Erik Gornitzka, Södertälje, Gösta Fasth, Vingåker, Hans Erik Hansson, Vännäs, Nils Bo Danielsson, Arjäng, Hans Vikström, Älvsbyn.

Därjämte har en till Stockholm under tiden den 10—12/5 1960 förlagd specialkurs betr 1960 års bygglagstiftning bevisats av 81 högre brandbefäl vid yrkesbrandkårer.

Brandchefskurs kat II

anordnas under hösten 1961. Andra perioden (utbildning vid brandskolan) pågår tiden 6/11—15/12 1961. Anmälan senast den 19 augusti.

Brandmästare- och brandförmanskurs kat II

anordnas under hösten 1961. Andra perioden (utbildning vid brandskolan) pågår tiden 14/8—2/9 1961. Anmälan senast den 27 maj.

Inför vårflodet kommer denna hälsning från Knivsta brandkår och dess brandchef Sixten Pettersson.

Lösningar till bilduppgifterna på sid 118:

Svar till bild 1. Strålföraren får ofta knapphändiga uppgifter om släckningsmedel, angreppsplats och -väg. Då branden är "synlig" och av mindre omfattning utelämnas ofta uppgift om angreppsplats och -väg. Strålföraren får med andra ord handla självständigt inom ramen för sin uppgift.

Vid brand intill en byggnad är taktiken enkel. Det gäller att förhindra att branden sprider sig till och in i byggnaden. Då branden i här aktuella träförråd inte genast kan släckas förhindras spridning av branden till byggnaden genom att släcka från gaveln och utåt. Om strålen riktas vinkelrätt mot gaveln för tex kylning, har strålen svårt att nå denna. Strålen "förtärs" — i större eller mindre grad — på sin väg genom lågor och heta brandgaser. Branden liksom skjutes framåt. Riktas däremot strålen från sidan når den lättare större delen av gaveln, och släckning sker intill denna. Värmestrålningen mot väggen minskar.

För att förhindra att branden sprider sig till byggnaden, kan det vara lämpligt att även kyla gavelväggen insida samt att taga upp luftningshål på taket. Men dessa uppgifter fordra särskilda order av släckningsledaren.

Tänk på att

- först begränsa,
- sedan släcka.

Svar till bild 2. En kraftig brand "i det fria" kan som regel icke angripas mot vinden vid första angreppet. Endast då branden har ringa omfattning eller intensitet kan ett rent frontalt angrepp insättas mot vinden.

Därest branden vid kraftig brand angripes mot vinden då första strålen insättes blir släckningsresultatet sämre genom att strålförarens arbete försvåras av de heta brandgaserna.

Tänk på att

man vid kraftig öppen brand ofta kan "gå ur vägen" för de besvärande, heta brandgaserna genom angrepp från sidan.

Svar till bild 3. Då vattnet lämnar strålröret uppstår en bakåtriktad kraft — reaktionskraften. Denna kan — vid större vattenmängder och tryck — bli så stor att strålföraren inte ensam kan hålla och föra strålröret utan två strålförare erfordras.

Biträdande strålföraren skall därvid stödja

strålröret och utöva ett tryck framåt för att motverka strålens reaktionskraft. Han står då vanligen till höger om slangen och något bakom strålföraren, håller höger hand bakom strålförarens främre hand och vänster hand om slangen bakom sin rygg. Han kan även stå helt bakom strålföraren och hålla slangen; alltid intill denne. (Se bild 4.)

Tänk på att

- som biträdande strålförare utöva ett tryck framåt på strålröret (slangen) för att motverka reaktionskraften,
- därvid stödja strålröret,
- slangen skall ligga mellan strålförarna.

Svar till bild 4. Ligger slangen rakt ut bakom strålförarna blir slangen liksom ett stöd för strålröret. Friktionen mot marken bromsar slangens glidning bakåt. Därigenom upptages något av reaktionskraften.

Man kan även ge slangen stöd härför. Om slangen nära intill strålröret lägges i en slinga tex mot en vägg, staket, eller helst inne i ett hörn, kan ett sådant stöd erhållas.

Tänk på att

- om slangen ligger rakt ut bakom strålföraren kan en del av reaktionskraften "bromsas",
- då slangen ligger an mot stöd, tex i en slinga mot en vägg, mur eller helst inne i ett hörn, erhålles ofta god hjälp mot reaktionskraften.

Svar till bild 5. Utmärkande för bränder i träförråd är stark värmestrålning. Denna kan på relativt kort tid uttömma brandmannens kroppskrafter och även utsätta honom för skada. Därför är ett rätt uppträdande erforderligt. Man kan skydda sig genom att hålla sig bakom en skärm, tex en bordsskiva eller en dörr eller genom att bära reflekterande skyddsdräkt.

Människans hud är ytterst värmekänslig. Man får lätt hudförbränningar i ansikte och på händer. Dessa kroppsdelar kan skyddas genom den personliga utrustningen. Gasmaskens ansiktsskydd kan ge skydd åt ansikte, handskar åt händer och handleder, fotbeklädnaden åt vristar etc.

Tänk på att

- föremål, tex en dörr låda, bord etc, kan ge skydd mot värmestrålning,
- lämplig personlig utrustning kan skydda utsatta kroppsdelar.

Brandchef

En arvodesbefattning som brandchef vid borgarbrandkåren i Götene förklaras härmed till ansökan ledig att tillsättas snarast möjligt.

Sökanden skall ha genomgått Statens Brandskola kat II. Lön utgår enligt central överenskommelse.

Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring skall ange detta.

Sedvanliga ansökningshandlingar med uppgift om tidigaste tillträdesdag skall vara brandstyrelsen tillhanda senast 27 maj 1961.

Närmare upplysningar lämnas under kontorstid å tel 0511/500 02.

Brandstyrelsen.

Kungörelse

En tjänst som vice brandchef i lönegrad A 16, ortsgrupp 5, vid Lidingö brandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Tjänsteinnehavaren skall ha genomgått brandchefskurs kat I vid Statens Brandskola.

Beklädnadsersättning utgår med 528:— kronor per år.

För tjänsteinnehavaren finnes tjänstebostad anvisad.

Tjänsteinnehavaren är skyldig att ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i gällande tjänste- och pensionsreglemente samt utfärdade instruktioner jämte de ändringar däri, som kunna bli fastställda av vederbörande myndigheter.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare likvärdig tjänst, skall göra framställning härom i ansökan.

Till brandstyrelsen ställd ansökan åtföljd av åldersbetyg och de handlingar sökande önskar åberopa, skall vara inkommen till brandchefen senast den 16 juni 1961.

Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av brandchefen, tel 010/65 27 20.

Lidingö Stads Brandstyrelse.

Brandmästare

tillika vice brandchef

Härmed ledigförklaras en befattning som brandmästare tillika vice brandchef vid Upplands Väsby kommuns borgarbrandkår att tillträdas snarast möjligt.

Kompetensvillkor: Brandchefskurs kat II vid Statens brandskola eller likvärdig utbildning. Befattningen är placerad i lönegrad A 13 (ortsgrupp 4). Beklädnadsbidrag utgår med 525:— kronor per år.

Modern tjänstebostad om 3 rum och kök finnes att hyra.

Sökande, som önskar tillgodoräkna tidigare tjänstgöring för löneklassuppflyttning, skall ange detta i sin ansökan.

Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av brandchef Örth, tel 010/35 16 02.

Ansökan, ställd till brandstyrelsen i Upplands Väsby kommun, postadress kommunalkontoret, Upplands Väsby, skall ha inkommit senast den 30 maj 1961.

Brandstyrelsen.

Tjänsten som

Brandchef

vid Kiruna stads brandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensvillkor: Brandchefskurs kat I.

Tjänsten är placerad i lönegrad 20.

Ortsgrupp 5. Kallortsklass D.

Fria uniformspersedlar enligt gällande beklädnadsplan.

Befattningshavare är skyldig bebo tjänstebostad inom brandstationen och härför erlägga fastställd hyra, samt att ställa sig till efterrättelse för tjänsten gällande bestämmelser i brandlagen, brandstadgan, stadens brandordning och gällande löne- och pensionsbestämmelser, samt att underkasta sig de förändringar däri som i föreskriven ordning kan komma att beslutas.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare likvärdig tjänst, skall meddela detta i ansökan.

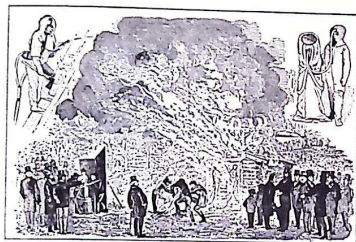
Till brandstyrelsen ställd ansökan, jämte övriga handlingar, sökanden önskar åberopa, insändes till brandchefen i Kiruna senast den 3 juni 1961. Föreskrivet läkarintyg avgives först efter anmodan.

Upplysningar om tjänsten lämnas av brandchefen tel Kiruna 122 50.

Brandstyrelsen.

Elddykare

Omslagsbilden, som även återges nedan, är Carl Larssons teckning av "Elddykare i den brinnande byggnaden vid Rotebro", är hämtad ur *Ny Illustrerad Tidning* av den 13/11 1875.

Tidningen beskriver elddykariapparaten med bl a följande:

J. W. Östbergs elddykariapparat afprovades i söndags vid Rotebro i närvaro af konungen, tidningsmän, fackmän m. fl. hvilka med särskildt extratåg gjort resan till "brandstället" ... Taflans hufuddel ger en utsikt af branden vid Rotebro. Den i apparaten klädde "räddaren" går obehindrat ut och in i den brinnande stugan, luftpumpen och vattenpumpen för hans slangar hållas i oafbruten gång och åskådarna taga det hela i betraktande. Hörnteckningarna visa närmare apparatens detaljer. Den består af en dubbel klädning, som omsluter kroppen. Den inre af dessa, inom vilken afkyld luft cirkulerar, är luft- och vattentät den yttre är af schagg eller poröst tyg, som ständigt begjutes med vatten, eller af segelduk, äfenledes utsatt för en oafbruten vattenström, hvarigenom både eldens överkan hindras och "räddarens" atmosfär afkyles. Luft tillföres genom slang från luftpump, hvilken slang åter införes i vattenslangen och inmynnar genom ett hål i ryggen för att sedan utströmma genom de framför ögonen anbragta hålen, därigenom afvärjande rök och lågor från ögonen. Vattenslangens ena ända angöres t. ex. vid vattenledningsbrandpost, under det andra ändan nära det ställe der luftslangen ingår genom rygghållet delas i två armar af hvilka den ena mynnar in öfver pannan och öfvergjuter beklädnaden, den andra afslutar i ett strålrör, afsedt för eldsläckning, hvilket antingen angöres vid armen eller hålles i handen.

Så länge slangarna förbli oskadade, luft och vattenpumparna hållas i gång och den i den tunga apparaten klädda personen uthåller att röra sig i den, så länge

Notiser

Årsmöte

3/6 Skånska Brandkårsförbundet på I7 lägerplats, Rëvingehed.

Meddelande nr 66

från Statens Provningsanstalt föreligger nu i sin 4:e upplaga, tryckt i december 1960 och utkommen i dagarna.

Det inte minst för brandbefället så viktiga meddelandet om *brandteknisk klassificering* har utarbetats med utgångspunkt från nya *BABS*. I meddelandet ingår en alfabetisk förteckning över en del byggnads- och brandtekniska termer och definitioner, där återges regler för brandteknisk klassindeling och brandklassificering; förteckningen över klassificerade byggnads-material, byggnadsdelar, beklädnader och ytskikt har kompletterats och omarbetats.

Priset för meddelandet är 5:— kr, och rekvisition kan ske hos Svenska Brandkärernas Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C, postgiro 4870.

Svenska Livräddningssällskapet

anordnar även instundande sommar två livräddningskurser vid Tylösand.

Nu kommer skogsbränderna

Svenska Brandskyddsföreningen gav förra året ut en affisch "*Fimpa ej — Elda ej — Kasta ej tändstickor*".

En restupplaga finns kvar som brandkärerna erhåller gratis.

Rekvirera och anslå affischerna främst i fritidsområden samt på camping- och rastplatser!

Motorspröyter

Norges brandskola har givit ut en ca 80-sidig broschyr om motorsprutor, som rekommenderas.

Efter inledande klar och lättläst redovisning för vattentryck och tryckförluster lämnas redogörelse för olika typer av motorsprutor, motorer och pumpar,

har man möjlighet att rädda personer och saker ur brinnande hus, att på nära håll intill elden leta en sprutslang, lossa fastbundna kreatur o. s. v. och apparaten torde därför vara en välkommen tillökning i brandredskap, åtminstone öferallt der närbelägen och tillräcklig tillgång till vatten finnes.

VÅREN

Vår välkände Göteborgsbrandchef har i pressen i år även visat prov på sin poetiska ådra. Vi saxa:

Jag borde som alla andra
kunna med glädje vandra
bland vårskogens grönska.
I stället måste jag önska
där jag med oro går,
att män'skor äntligt i år
skulle lära sig skona naturen
från elden, som av vinden buren,
härjar båd' växter och kryp.
Jag skulle vilja ge den ett nyp,
som orsakar detta elände.
Jag önskar att dumheten sig vände
både hos gamla och unga.
Tryggt kan då fåglarna sjunga,
och vi kan helt glädjas åt våren
— och åt solen, som läker vintersåren.

belyst med ett lika rikligt som åskådligt och klart bildmaterial.

I ett särskilt kapitel avhandlas "Motorsprutornas beredskap". Här behandlas bl a uppställning och körning av motorsprutor, regler för seriekörning, övningar och kontroll.

Även ett antal räkneexempel ingår, och broschyren avslutas med några diagram.

En bra bok!

Ek

Slangpriser (1 maj 1961)

	Obelagd slang	Belagd slang
25 mm	3: 50—3: 60	4: 10— 7: 20
32 mm	4: 10—4: 20	4: 90— 9: 20
38 mm	4: 50—4: 60	6: 10—11: —
51 mm	5: 60—5: 70	7: 30—12: 95
63 mm	5: 80—6: 10	9: 10—15: 40
76 mm	6: 80—7: 10	10: 50—19: 15

Priserna på den obelagda slangens gäller för de vanligast förekommande fabrikaten av bästa brandkårs-kvalitet.

Priserna på de belagda slangarna varierar, vilket beror på att olika kvaliteter saluföras.

Frivilliga Brandkåren i Ystad

har under de senaste dagarna varit föremål för TV-kamerans intresse. Sälunda gjordes den 3 maj en inspelning varvid den gamla Berghmanska handkraftsprutan från 1850 kom till användning och flinka brandmän turades om att pumpa. Programmet kommer enligt producenten, Arne Arnbom, att sändas i TV någon gång i sommar eller till hösten.

Bemärkelsedagar

70 år

3/6 Hammarskjöld, Bo, f d landshövding, Stockholm.

50 år

4/6 Svensson, U., v brandchef, Falköping.

19/6 Andersson, K., brandmästare, Skoghall.

22/6 Ericsson, P., v brandchef, Lessebo.

40 år

29/6 Qvinth, C.-H., brandchef, Västervik.

— Varför har Ni inte larmat brandkåren?
— Arbetstiden är slut!

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8: — kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex. = 7: — kr/år. (Likvid sändes till Brandkärstidskrift, Jakobsb 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonschef: Förbundsdirektör A. Hegen, Jakobs-gatan 14, Stockholm C. Tel 010/10 50 25.

OBS! Annonsmanuskript måste vara annonschefen tillhanda senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.

Släcknings- verkan och släcknings- medel

av
S. HULTQVIST och G. PERSSON

Ni
andra
gör
bekantskapen

Ni som läst **ELD** och **BRAND**

och känner författarparet Swen Hultqvist, rektor vid statens brandskola, och Gunnar Persson, laborator vid försvarets forskningsanstalt, kan åter få del av deras synpunkter, denna gång

i deras framställning kring de olika **SLÄCKNINGSMEDLENS VERKNINGSSÄTT** och anslutning till den moderna brandsläckningsteorins uppfattning.

SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

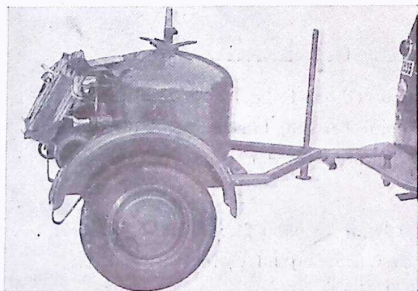
Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06

Använd i tidskriften bifogad beställningslista

Tempus Pulveraggregat

mot allvarliga oljebränder

Bogserbart pulveraggregat Tempus-300

För att kunna rädda människoliv i samband med en kollisionsbrand som på bilden fordras en mycket snabb insats. Dimpulver är då det effektivaste släckningsmedlet. Tempus har specialiserat sig på tillverkning av apparater och aggregat med modernt pulver, och förutom handapparater med 2—16 kg pulver har Tempus nu standardaggregat för 50, 100 och 300 kg pulver. Leveranser sker regelbundet till försvaret och industrien, och många brandkårer har redan Tempus pulveraggregat. Begär referenslista och offert med utförliga tekniska informationer.

Tempus

AB SVENSKA TEMPUS

Postfack, Stockholm 32

STOCKHOLM
Tel. 010/19 02 90

GÖTEBORG
Tel. 031/27 15 65

MALMÖ
Tel. 040/97 59 12

Representation i Norden

A/S H. MEISNER-JENSEN
Köpenhamn

J. STOKSTAD A/S
Oslo

TORREX OY
Helsingfors